

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
Σχολή Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών
Τομέας Σημάτων Ελέγχου και Ρομποτικής

Οπτική Μοντελοποίηση Ανθρώπινου Προσώπου με Εφαρμογές σε Αναγνώριση

Επαμεινώνδας Π. Αντωνάκος

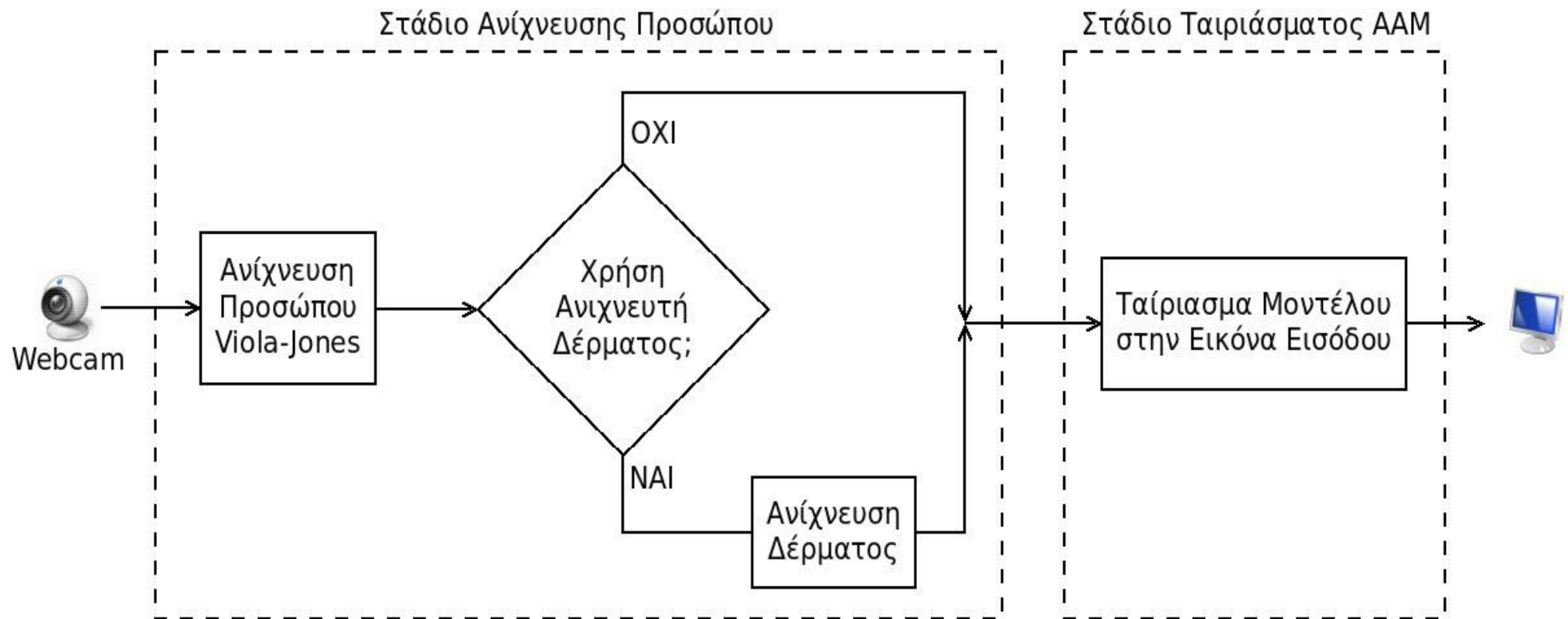
Επιβλέπων: καθ. Πέτρος Μαραγκός

Ορισμός Προβλήματος

Η Οπτική Μοντελοποίηση είναι το πρόβλημα της δημιουργίας ενός παραμετρικού και προσαρμοζόμενου μοντέλου ανθρώπινου προσώπου και το ταίριασμα του μοντέλου σε νέα πρόσωπα

- Όραση Υπολογιστών και Αναγνώριση Προτύπων
- Αναγνώριση προσώπου, αναγνώριση συναισθημάτων, επικοινωνία ανθρώπου-ρομπότ, εξαγωγή μοντέλων συναισθηματικής προσοχής από δεδομένα ταινιών
- Ασφάλεια αυτοκινήτου, εικονική πραγματικότητα, αυτοματοποιημένη διάγνωση, ρομπότ οικιακής χρήσης

Διάγραμμα Ροής Συστήματος

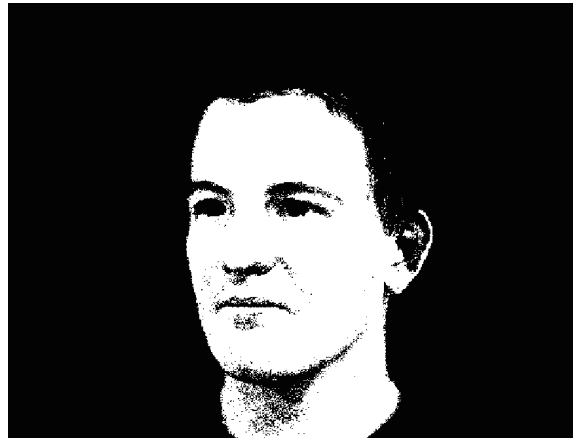

Διάγραμμα Ροής Συστήματος

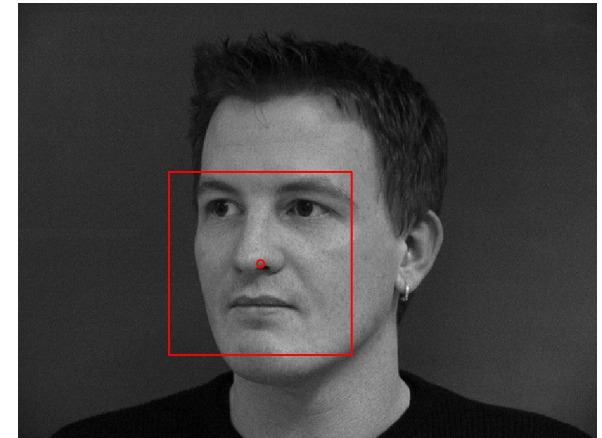
Εικόνα από κάμερα

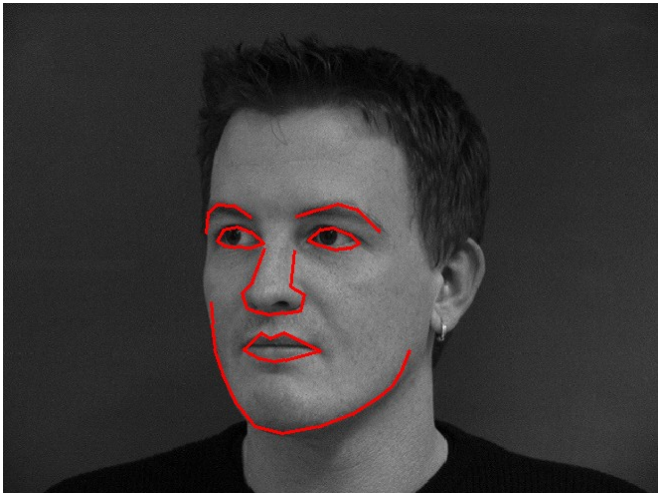
Ανίχνευση δέρματος

Ανίχνευση προσώπου

Τελική εικόνα

Ταίριασμα μοντέλου σχήματος
και υφής προσώπου

Δομή της Παρουσίασης

- (1) **Ανίχνευση προσώπου** με προαιρετική ανίχνευση δέρματος σε πραγματικό χρόνο
- (2) **Οπτική μοντελοποίηση προσώπου** με Active Appearance Models σε πραγματικό χρόνο
- (3) Εφαρμογή σε **αναγνώριση** εκφράσεων προσώπου και συναισθημάτων

Ανίχνευση Προσώπου με προαιρετική Ανίχνευση Δέρματος

Ανίχνευση Δέρματος με μίγμα Gaussian κατανομών

- Gaussian κατανομή ανθρώπινου δέρματος:

$$P(c|skin) = \frac{1}{2\pi |\Sigma_s|^{\frac{1}{2}}} e^{-\frac{1}{2}(c-\mu_s)^T \Sigma_s^{-1} (c-\mu_s)}$$

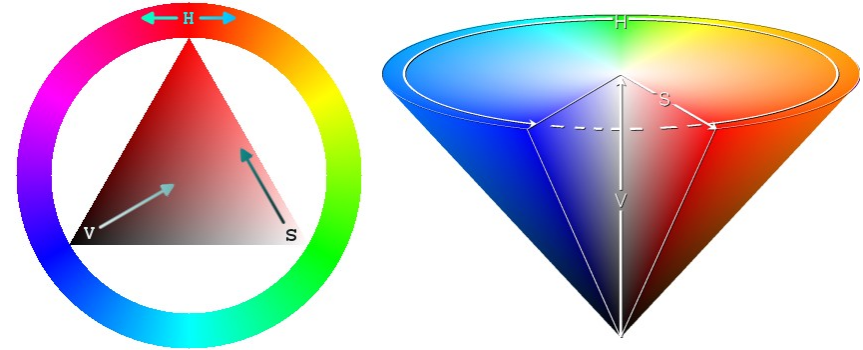
- Μοντέλο μίγματος Gaussian κατανομών με σ.π.π.:

$$P(c|skin) = \sum_{i=1}^k \pi_i P_i(c|skin)$$

- Εκπαίδευση του μοντέλου με k=8 κατανομές και χρήση του αλγορίθμου EM (Expectation-Maximization).
- Ταχύτητα εκτέλεσης: 0.037sec/frame = 27frames/sec

Ανίχνευση Δέρματος με χρήση χρωματικού χώρου HSV

- Κυκλικός χώρος, απόχρωση (H), κορεσμός (S) και φωτεινότητα (V).

- Σχεδίαση τιμών Hue και Saturation σημείων δέρματος για επιλογή κατάλληλων ορίων.
- Για να είναι ένα σημείο ανθρώπινο δέρμα, πρέπει να έχει τιμές στα όρια:

$$0 \leq H \leq 0.11 \quad \text{και} \quad 0.2 \leq S \leq 0.7$$

- Ταχύτητα εκτέλεσης: $0.127\text{sec/frame} = 7.9\text{frames/sec}$

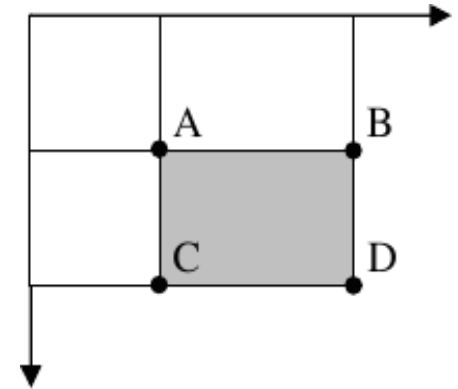
Σύγκριση μεθόδων Ανίχνευσης Δέρματος

- Η *πιθανοτική μέθοδος* είναι καλύτερη στις περισσότερες συνθήκες φωτισμού και πιο γρήγορη.
- Η *πιθανοτική μέθοδος* έχει μια μεταβλητή κατωφλίου, ενώ η μέθοδος HSV όχι.
- Η μέθοδος HSV λειτουργεί καλύτερα υπό φυσικές συνθήκες έντονου φωτισμού.
- Η μέθοδος HSV υστερεί όταν η εικόνα εισόδου είναι από κάμερα χαμηλής ποιότητας (π.χ. Webcam) γιατί αλλοιώνονται τα χρώματα.

Ανίχνευση Προσώπου

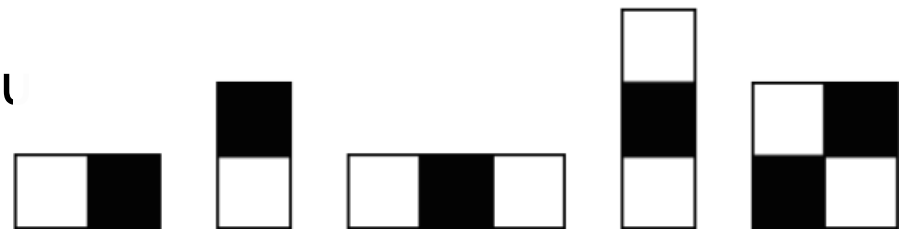
- Αλγόριθμος Viola και Jones, 2001.
- Χρήση **ολοκληρωτικής εικόνας** όπου το άθροισμα των *pixels* ενός ορθογωνίου της υπολογίζεται από τη σχέση:

$$S_{ABCD} = I_{int}(D) - [I_{int}(B) + I_{int}(C)] + I_{int}(A)$$

- *Haar Χαρακτηριστικά*

Απλά ορθογώνια σχήματα που η τιμή τους ορίζεται ως η διαφορά του αθροίσματος των *pixels* της λευκής από τη μαύρη περιοχή.

- Η ανίχνευση προσώπων σε όλες τις κλίμακες δεν γίνεται με την υπολογιστικά ακριβή κλιμάκωση της εικόνας, αλλά με την κλιμάκωση των χαρακτηριστικών, οπότε προκύπτουν ~160000 χαρακτηριστικά.

Ανίχνευση Προσώπου

- *Αλγόριθμος AdaBoost*

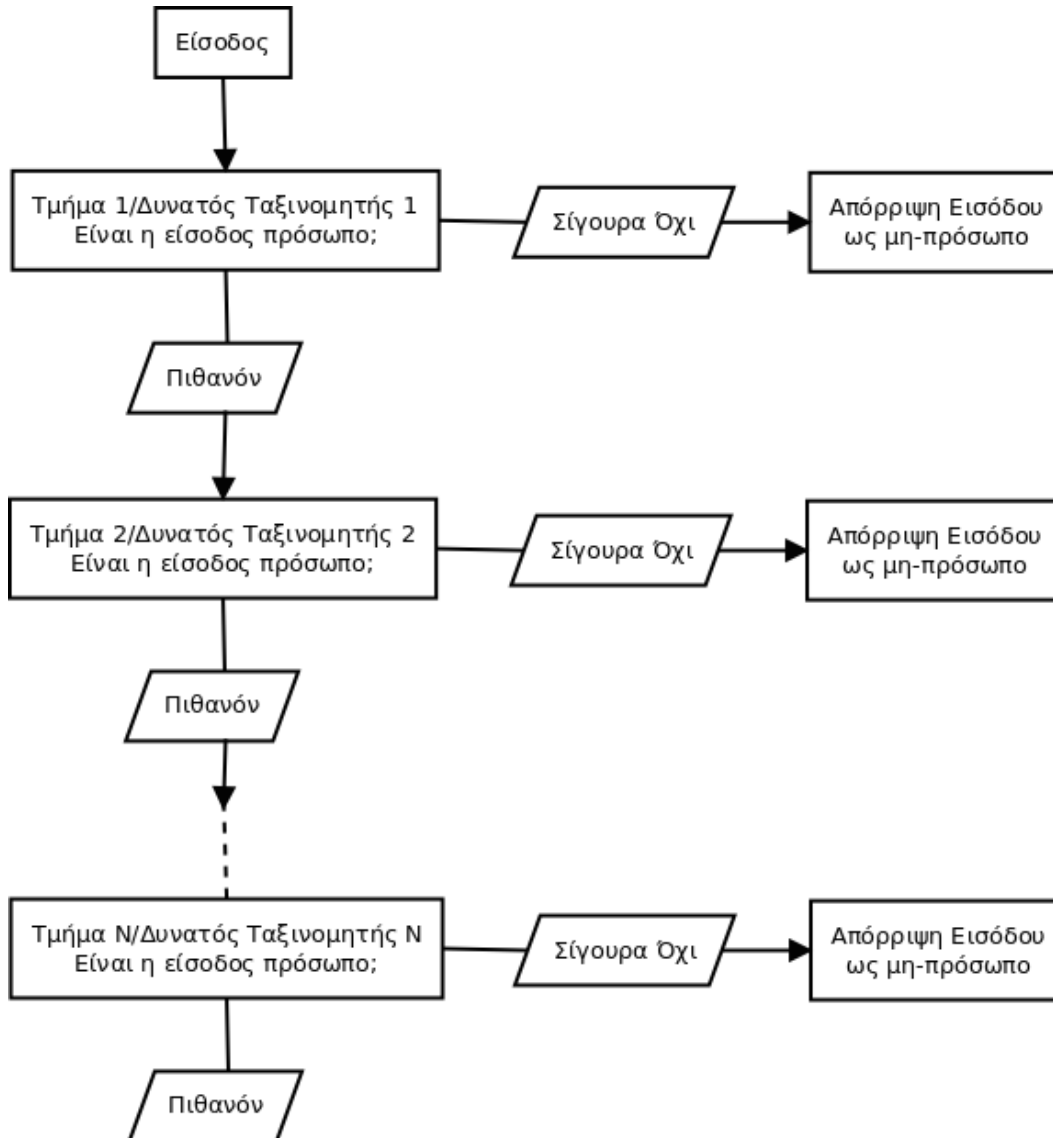
Από ένα σύνολο αδύναμων ταξινομητών (σύνολο απλών δυαδικών τιμών) σχηματίζει ένα δυνατό ταξινομητή. Τα δείγματα εκπαίδευσης είναι θετικά και αρνητικά.

- Η χρήση ενός δυνατού ταξινομητή είναι αναποτελεσματική, αφού η χρονική πολυπλοκότητα παραμένει η ίδια, ανεξάρτητα από τον αριθμό των προσώπων ή το μέγεθός τους.

- *Ταξινομητής Cascade*

Ο αλγόριθμος απορρίπτει μη-πρόσωπα, αντί να βρίσκει πρόσωπα. Αποτελείται από σειριακά τμήματα δυνατών καταχωρητών. Όσα περισσότερα τμήματα καταφέρει να περάσει ένα παράθυρο, τόσο μεγαλύτερη η πιθανότητα να είναι τελικά πρόσωπο.

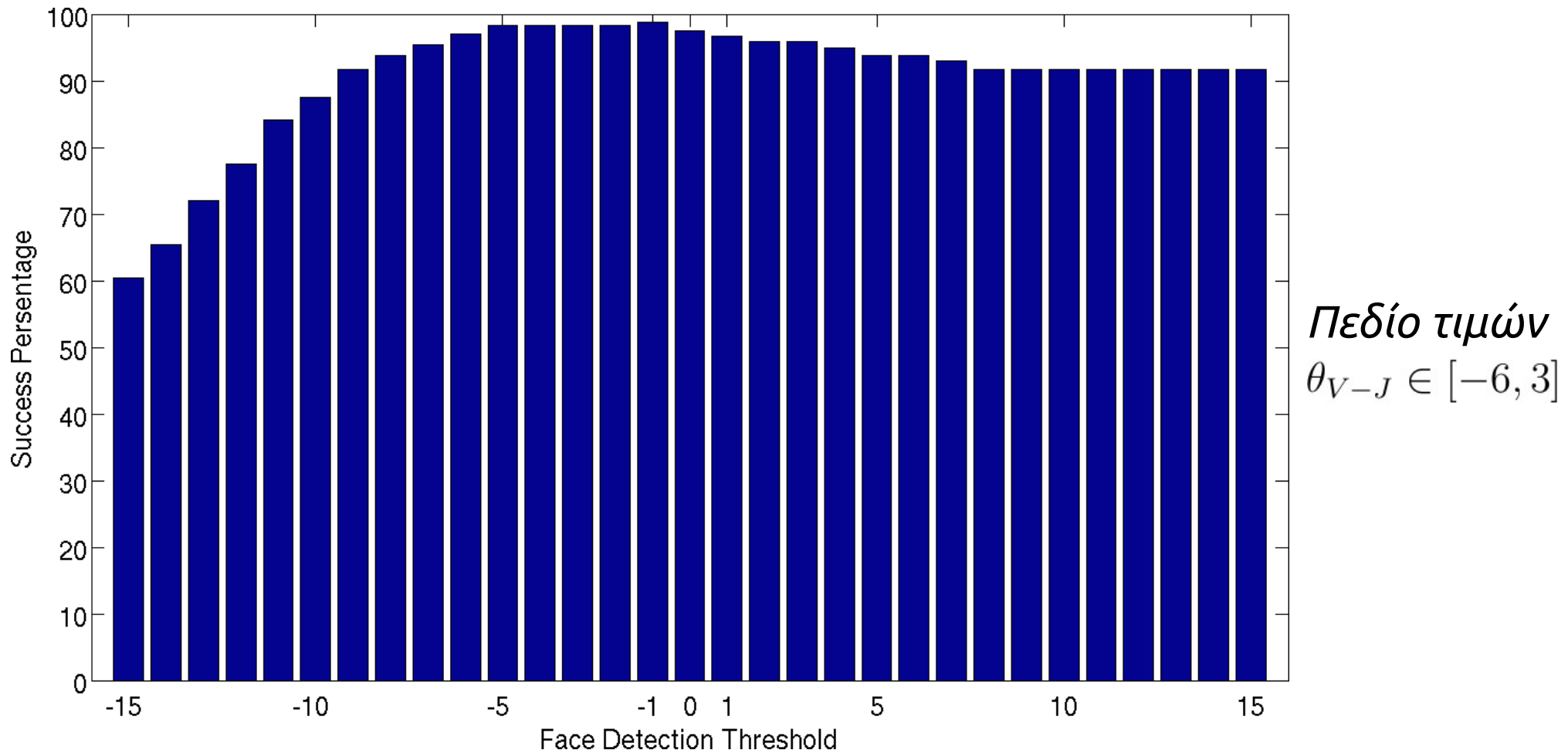
Ανίχνευση Προσώπου

- Μείωση των false-positive εικόνων, γιατί αναμένεται να απορριφθούν σε κάποιο τμήμα
- Μεγαλύτερη υπολογιστική ισχύς σε περιοχές της εικόνας που υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να έχουν ένα ή περισσότερα πρόσωπα

Ανίχνευση Προσώπου

- Κατώφλι αλγορίθμου: θ_{V-J}
- Ποσοστά επιτυχίας στη βάση δεδομένων IMM (240 εικόνες).

Ανίχνευση Προσώπου

Ταχύτητα εκτέλεσης: $0.024 \text{ sec/frame} = 41.7 \text{ frames/sec}$ (1 πρόσωπο)
 $0.110 \text{ sec/frame} = 9.1 \text{ frames/sec}$ (~30 πρόσωπα)

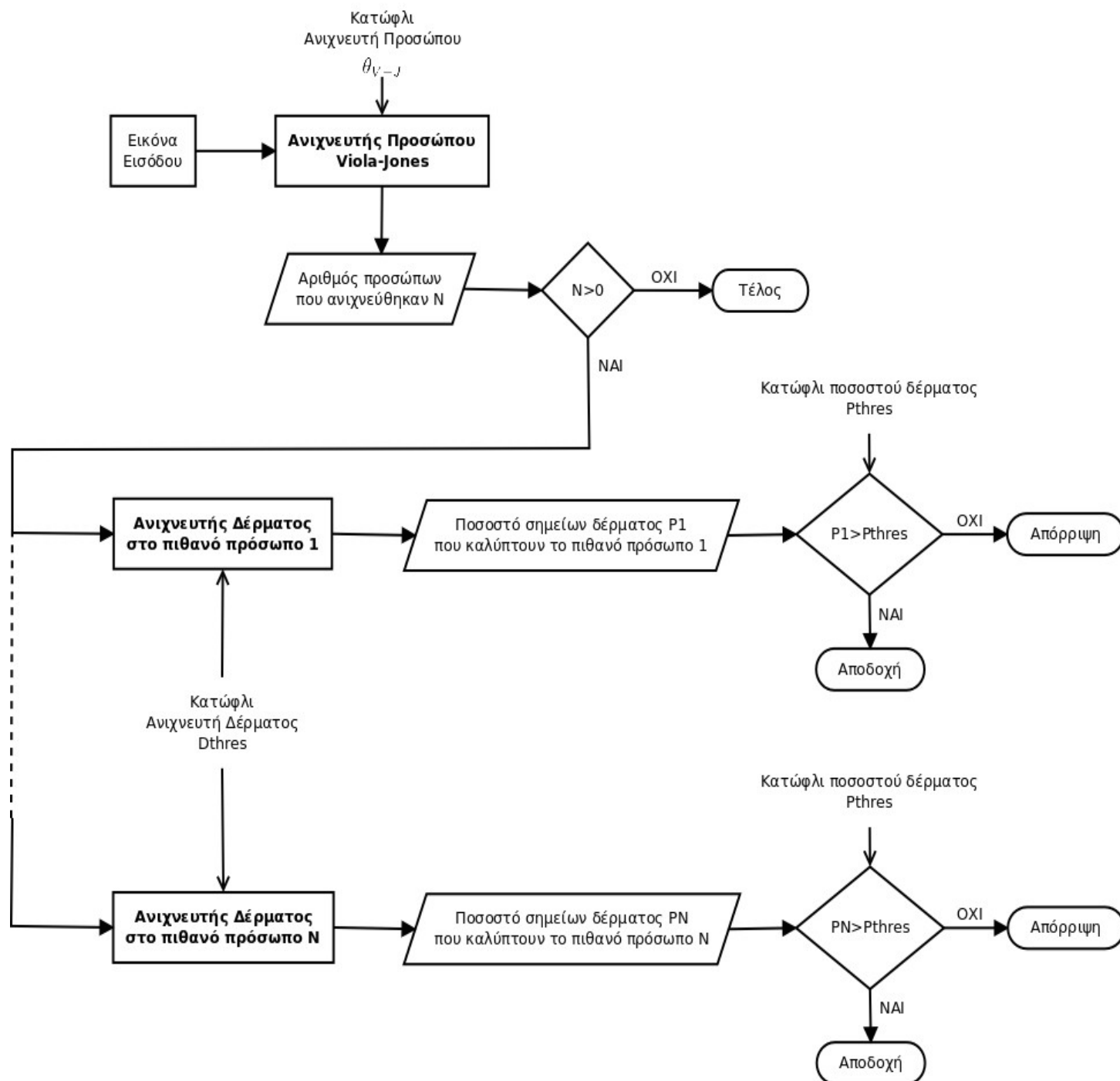
- Επιτυχία σε περίπτωση εμποδίων είτε στο στόμα είτε στο ένα μάτι.
- Αποτυχία σε περίπτωση μεγάλης περιστροφής του προσώπου.

Συνδυασμός Ανίχνευσης Προσώπου και Ανίχνευσης Δέρματος

- Στόχος η αποφυγή false-positive ανιχνεύσεων.
- Εφαρμογή όταν το παρασκήνιο είναι πολύπλοκο.
- Εκτελείται πρώτα η ανίχνευση προσώπου και μετά οι περιοχές ελέγχονται για το ποσοστό δέρματος που περιέχουν.
- Τρεις **παράμετροι**:
 - (1) Κατώφλι ανιχνευτή προσώπου Viola-Jones
 - (2) Κατώφλι πιθανοτικού ανιχνευτή δέρματος
 - (3) Κατώφλι ποσοστού δέρματος
- Ταχύτητα εκτέλεσης: $0.06 \text{ sec/frame} = 16.7 \text{ frames/sec}$

Μεγάλη τιμή στο κατώφλι ανιχνευτή δέρματος για να ανιχνευτούν τα true-positive πρόσωπα και τα false-positive θα απορριφθούν μέσω της παραμέτρου ποσοστού δέρματος.

Διάγραμμα Ροής

Οπτική Μοντελοποίηση Προσώπου

Οπτική Μοντελοποίηση Προσώπου

Χρήση των αντικειμενοστραφών, παραμετροποιήσιμων και παραμορφώσιμων Active Appearance Models για την **εκπαίδευση** ενός μοντέλου σχήματος και ενός μοντέλου υφής προσώπου.

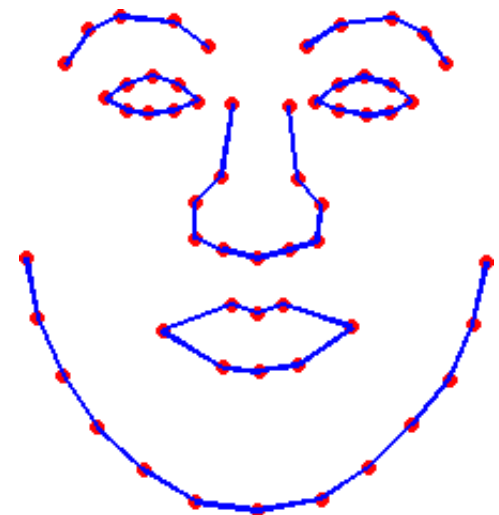
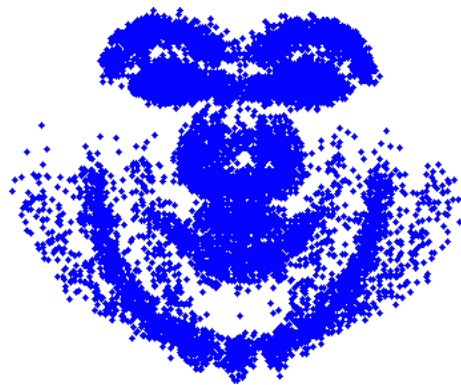
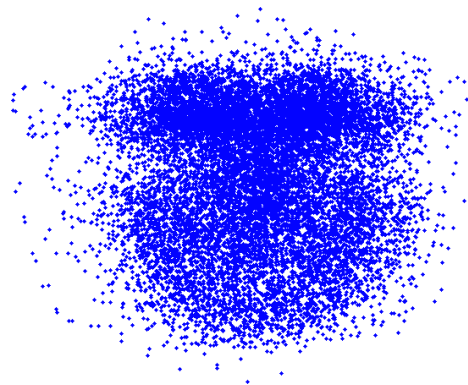
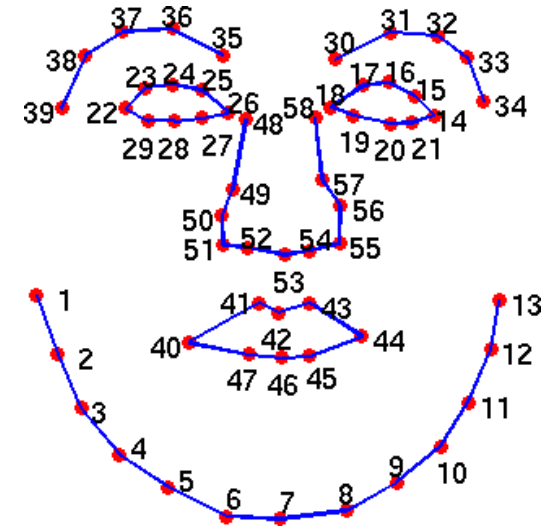
Ταίριασμα των μοντέλων σχήματος και υφής προσώπου Active Appearance Models σε νέες εικόνες.

Βάσεις Δεδομένων Εικόνων

- *IMM Database, Technical University of Denmark*
240 εικόνες, 40 άτομα με 6 εικόνες ανά άτομο,
20% γυναίκες, 480x640, ειδικευμένη σε
ανίχνευση και αναγνώριση προσώπου
- *Extended Cohn-Kanade Dataset (CK+), CMU*
11734 εικόνες, 593 ακολουθίες εικόνων από 123
άτομα, 69% γυναίκες, 640x490, ειδικευμένη σε
αναγνώριση εκφράσεων προσώπου και
συναισθημάτων

Εκπαίδευση Μοντέλου Σχήματος Προσώπου AAM

- Το σχήμα του προσώπου ορίζεται σαν ένα διάνυσμα των L **landmark σημείων**:
$$s = [x_1, y_1, x_2, y_2, \dots, x_{L-1}, y_{L-1}, x_L, y_L]^T$$
- Τα landmark σημεία είναι ορισμένα με το χέρι στις βάσεις δεδομένων.
- **Ευθυγράμμιση σχημάτων** προσώπου με Procrustes Analysis και υπολογισμός μέσου σχήματος προσώπου.

Εκπαίδευση Μοντέλου Σχήματος Προσώπου AAM

- **Principal Component Analysis (PCA)** για μείωση των διαστάσεων του χώρου των διανυσμάτων σχήματος προσώπου της βάσης δεδομένων.
- **Αριθμός αξόνων μεταβλητότητας** διατηρώντας το 95% της συνολικής μεταβλητότητας είναι $n=21$.
- Σύνθεση **στιγμιότυπων** σχήματος προσώπου:

$$S_p = S_0 + \sum_{i=1}^n p_i S_i$$

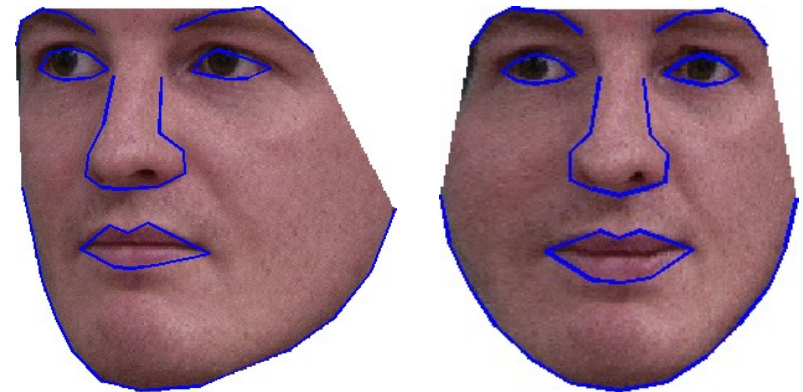
Ιδιοδιανύσματα	S_i
Πλήθος ιδιοδιανυσμάτων (modes of variation)	n
Πλήθος landmark σημείων	L
Παράμετροι σχήματος	$P_{n \times 1}$
Στιγμιότυπο σχήματος προσώπου	S_p

- **Μετασχηματισμός Ομοιότητας** τεσσάρων παραμέτρων (κλίμακα, περιστροφή και μετατόπιση x,y) για την πόζα.

Εκπαίδευση Μοντέλου Υφής Προσώπου AAM

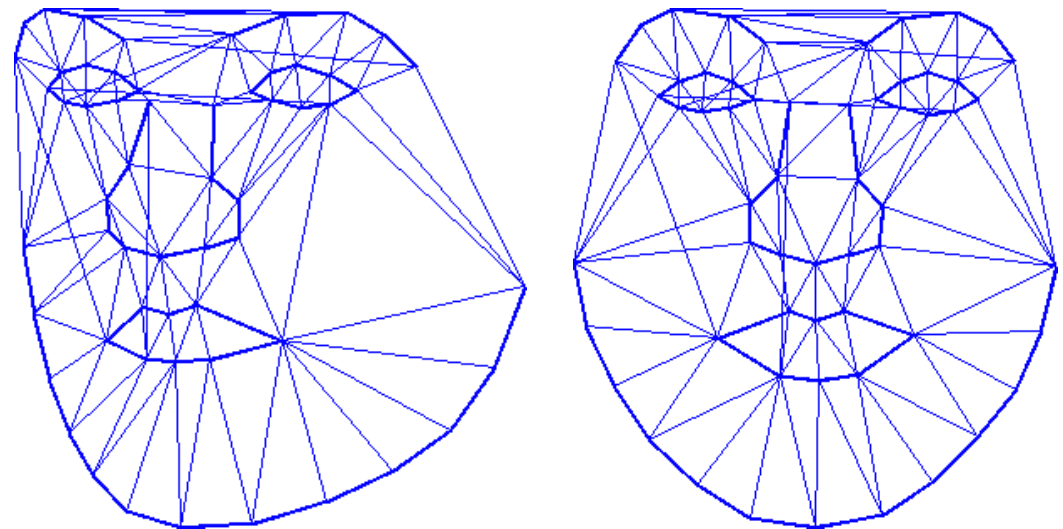
- Επιλέγεται το μέσο σχήμα προσώπου σαν **σχήμα αναφοράς**.

- **Χαρτογράφηση** όλων των διανυσμάτων υφής προσώπου στο σχήμα αναφοράς για να υπολογιστεί η μέση υφή προσώπου.

- **Delaunay τριγωνισμός**

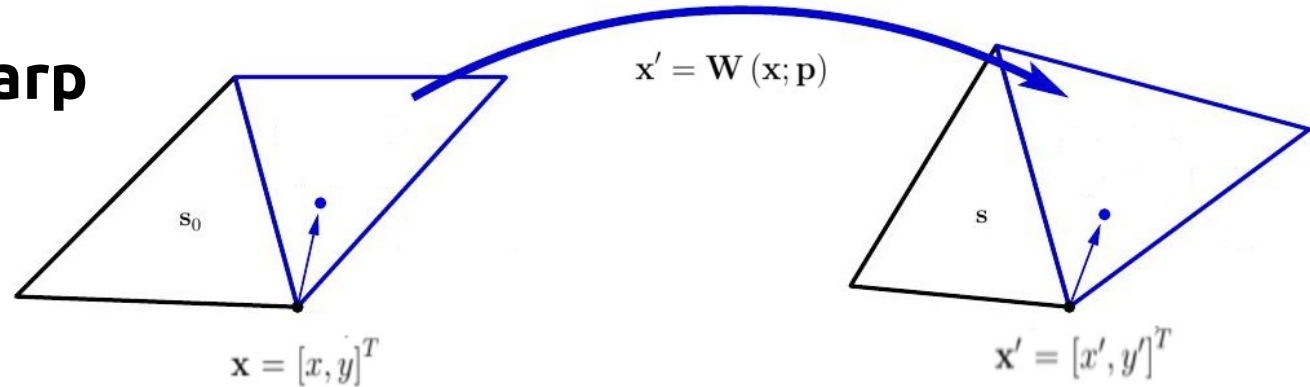
Κανένα από τα αρχικά σημεία να μην ανήκει εντός του περιγεγραμμένου κύκλου οποιουδήποτε τριγώνου του τριγωνισμού.

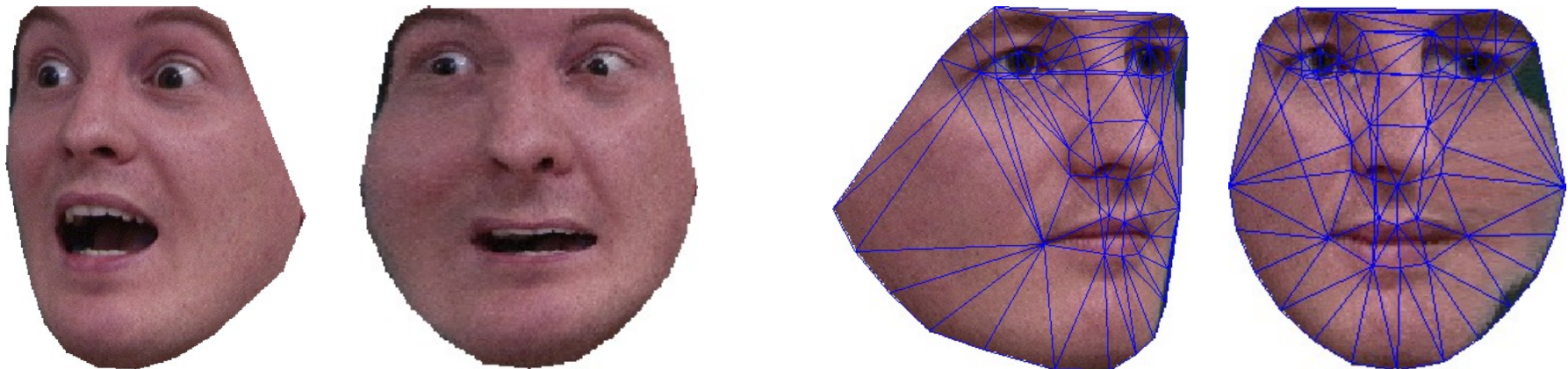
Εκπαίδευση Μοντέλου Υφής Προσώπου AAM

- **Piecewise Affine Warp**

Συνάρτηση
ομοπαράλληλης
στρέβλωσης με
αντιστοιχία σημείων.

- **Δειγματοληψία** εικόνας (αντιγραφή των τιμών των σημείων που ορίζονται από συνάρτηση warp) με **διγραμμική παρεμβολή** στα κενά.

Εκπαίδευση Μοντέλου Υφής Προσώπου AAM

- **Principal Component Analysis (PCA)** για μείωση των διαστάσεων του χώρου των διανυσμάτων υφής προσώπου της βάσης δεδομένων.
- **Αριθμός αξόνων μεταβλητότητας** διατηρώντας το 96% της συνολικής μεταβλητότητας είναι $m=93$.
- Σύνθεση **στιγμιότυπων** υφής προσώπου:

$$A_{\lambda} = A_0 + \sum_{i=1}^m \lambda_i A_i$$

Ιδιοδιανύσματα	A_i
Πλήθος ιδιοδιανυσμάτων (modes of variation)	m
Πλήθος pixels μέσου σχήματος	N
Παράμετροι υφής	$\lambda_{m \times 1}$
Στιγμιότυπο υφής προσώπου	A_{λ}

- **Ομοπαράλληλικός Μετασχηματισμός Υφής** δυο παραμέτρων (κέρδος και αντιστάθμιση) για τις συνθήκες φωτισμού της υφής.

Ταίριασμα Μοντέλου AAM

- Διάνυσμα παραμέτρων του μοντέλου AAM του σχήματος και της υφής προσώπου:

$$\mathbf{q} = \begin{bmatrix} \tilde{\mathbf{p}} \\ \tilde{\boldsymbol{\lambda}} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \mathbf{t}_{4 \times 1} \\ \mathbf{p}_{n \times 1} \\ \mathbf{u}_{2 \times 1} \\ \boldsymbol{\lambda}_{m \times 1} \end{bmatrix}_{(n+m+6) \times 1}$$

Να βρεθεί το διάνυσμα παραμέτρων \mathbf{q} που ελαχιστοποιεί τη διαφορά μεταξύ της χαρτογραφημένης εικόνας υφής και της υφής του μοντέλου AAM.

Αλγόριθμοι Matthews & Baker 2004:

- Project-Out Inverse Compositional (POIC)*, ταχύς, μη ακριβής
- Simultaneous Inverse Compositional (SIC)*, αργός, ακριβής

Ταίριασμα Μοντέλου AAM

Αλγοριθμικές βελτιώσεις Παπανδρέου & Μαραγκός 2008:

- Προσαρμογή πίνακα ταιριάσματος
- Ανανέωση της μέσης υφής προσώπου
- Ταίριασμα με περιορισμούς πρότερης (prior) πληροφορίας

Επαναληπτικοί αλγόριθμοι με ανανέωση παραμέτρων.

- Παράμετροι *υφής* προσώπου: $\lambda \leftarrow \lambda + d\lambda$
- Παράμετροι *σχήματος* προσώπου:
 - (1) *Ευθεία-προσθετική* (FA) μέθοδος: $\mathbf{p} \leftarrow \mathbf{p} + d\mathbf{p}$
 - (2) *Αντίστροφη-συνθετική* (IC) μέθοδος: $\mathbf{W}(\mathbf{p}) \leftarrow \mathbf{W}(\mathbf{p}) \circ \mathbf{W}^{-1}(d\mathbf{p})$

Ταίριασμα Μοντέλου AAM: Προσαρμογή Πίνακα Ταιριάσματος

- Το κριτήριο ταιριάσματος του μοντέλου είναι η **εικόνα λάθους** $E(\mathbf{x}; \mathbf{q}, d\mathbf{q}) = I(\mathbf{W}(\mathbf{x}; \tilde{\mathbf{p}})) - A_{\lambda+d\lambda}(\mathbf{W}(\mathbf{x}; d\tilde{\mathbf{p}}))$

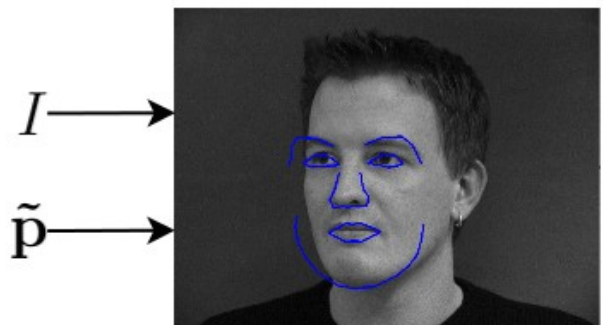
Εικόνα εισόδου
στην περιοχή του
μοντέλου σχήματος

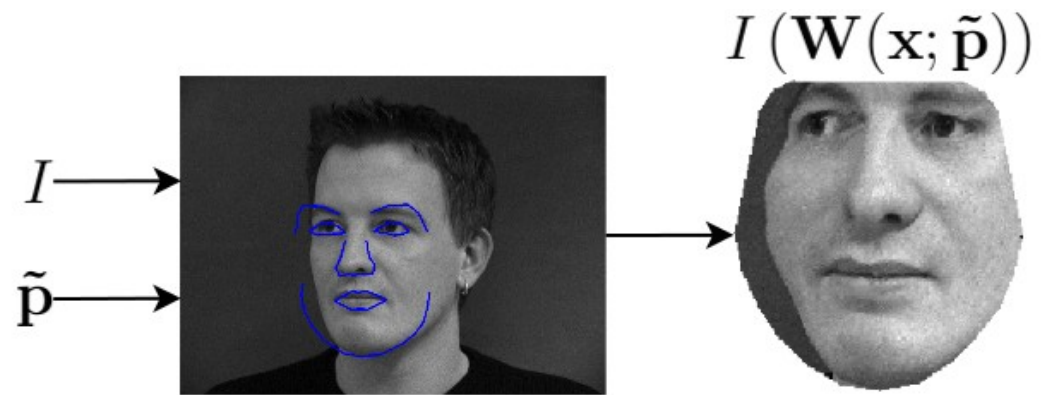

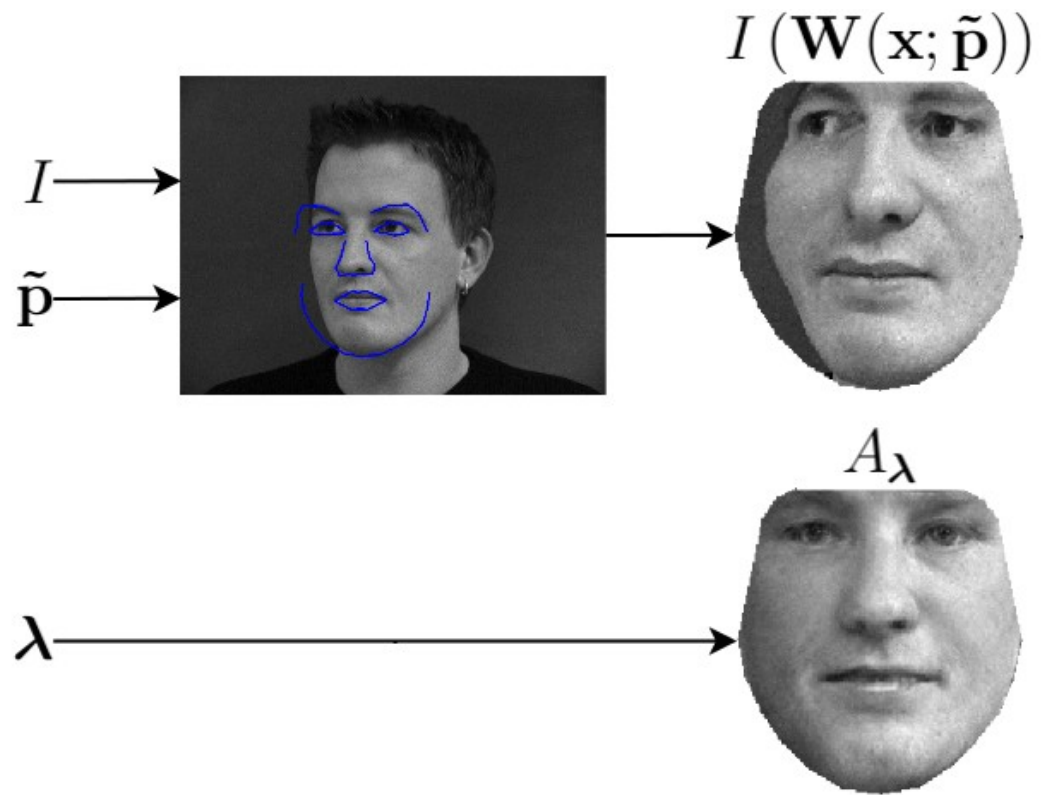
Στιγμιότυπο
μοντέλου υφής

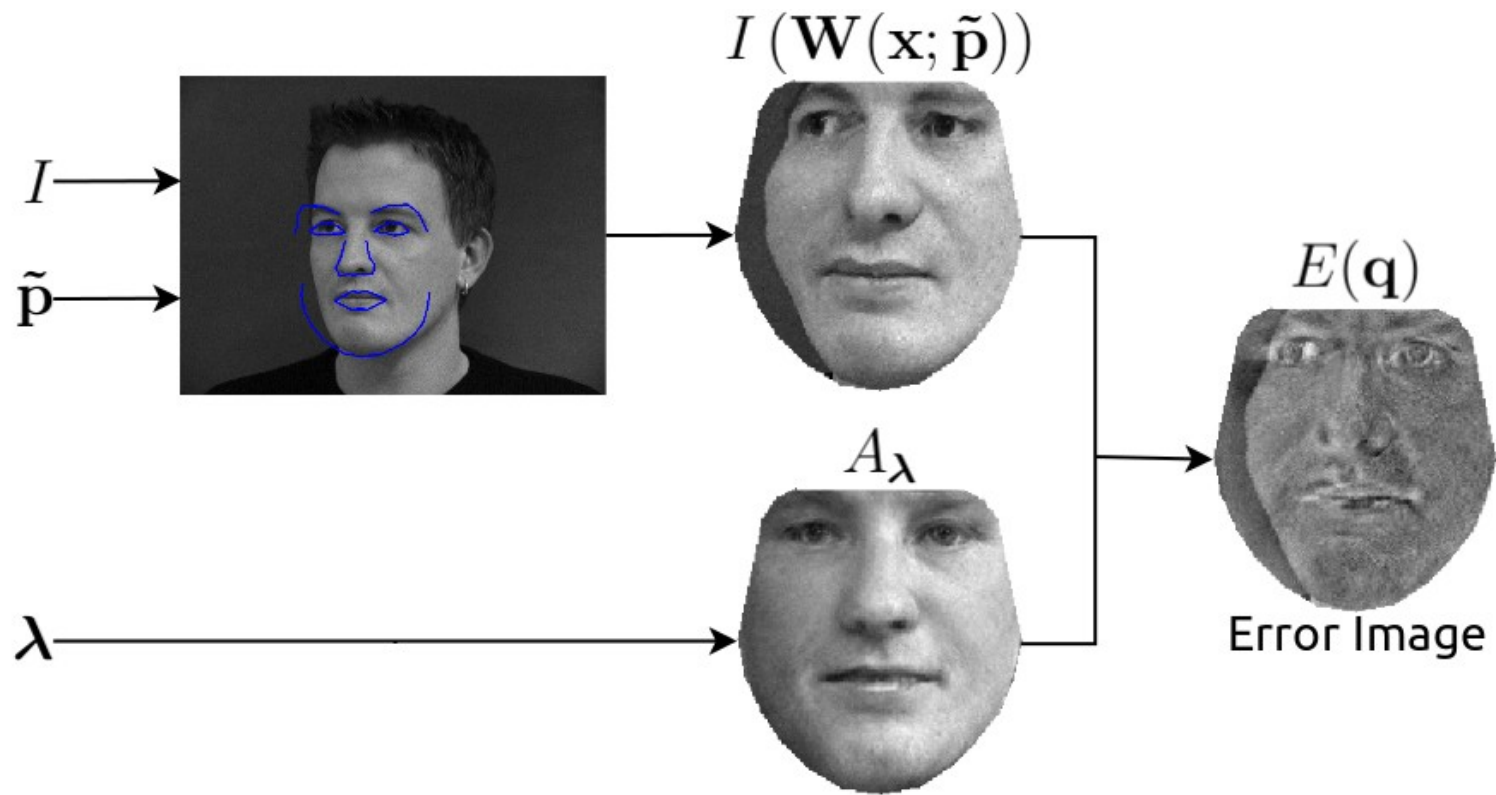
- Πρόβλημα **ελαχίστων τετραγώνων**:

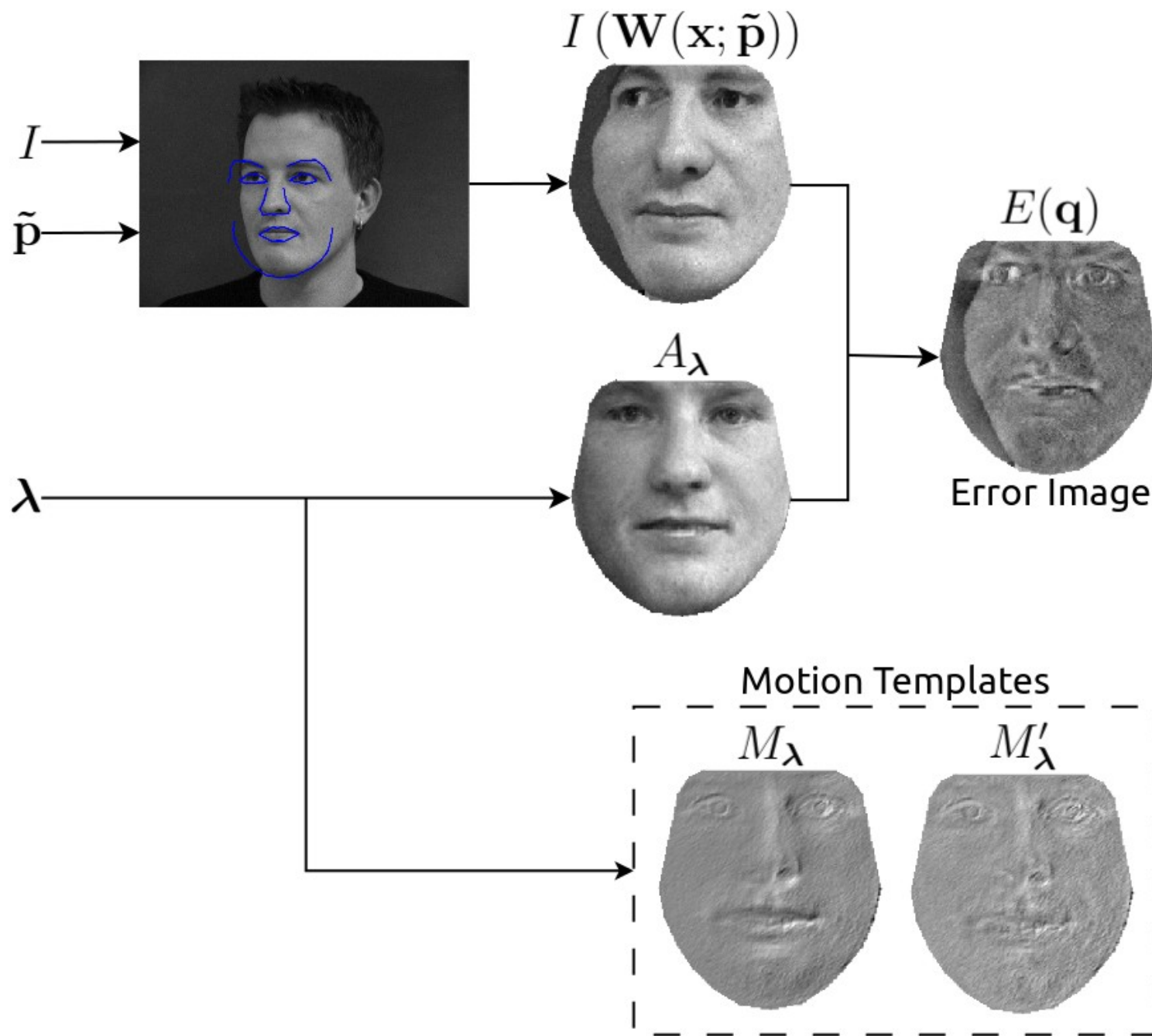
Εύρεση διανύσματος ανανέωσης παραμέτρων $d\mathbf{q} = \begin{bmatrix} d\tilde{\mathbf{p}} \\ d\tilde{\lambda} \end{bmatrix}$
που ελαχιστοποιεί τη νόρμα $\|E(\mathbf{q}, d\mathbf{q})\|_2$

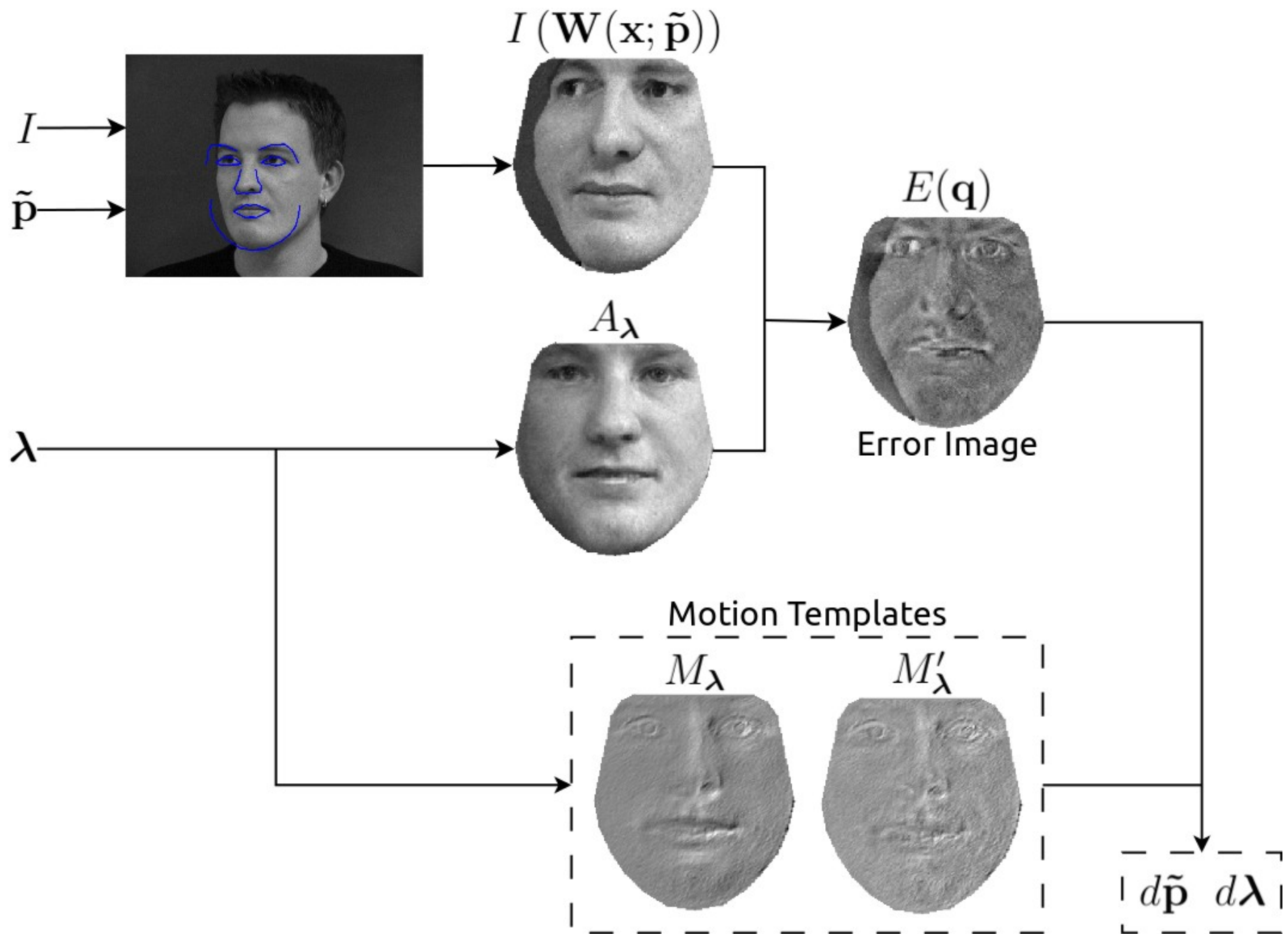

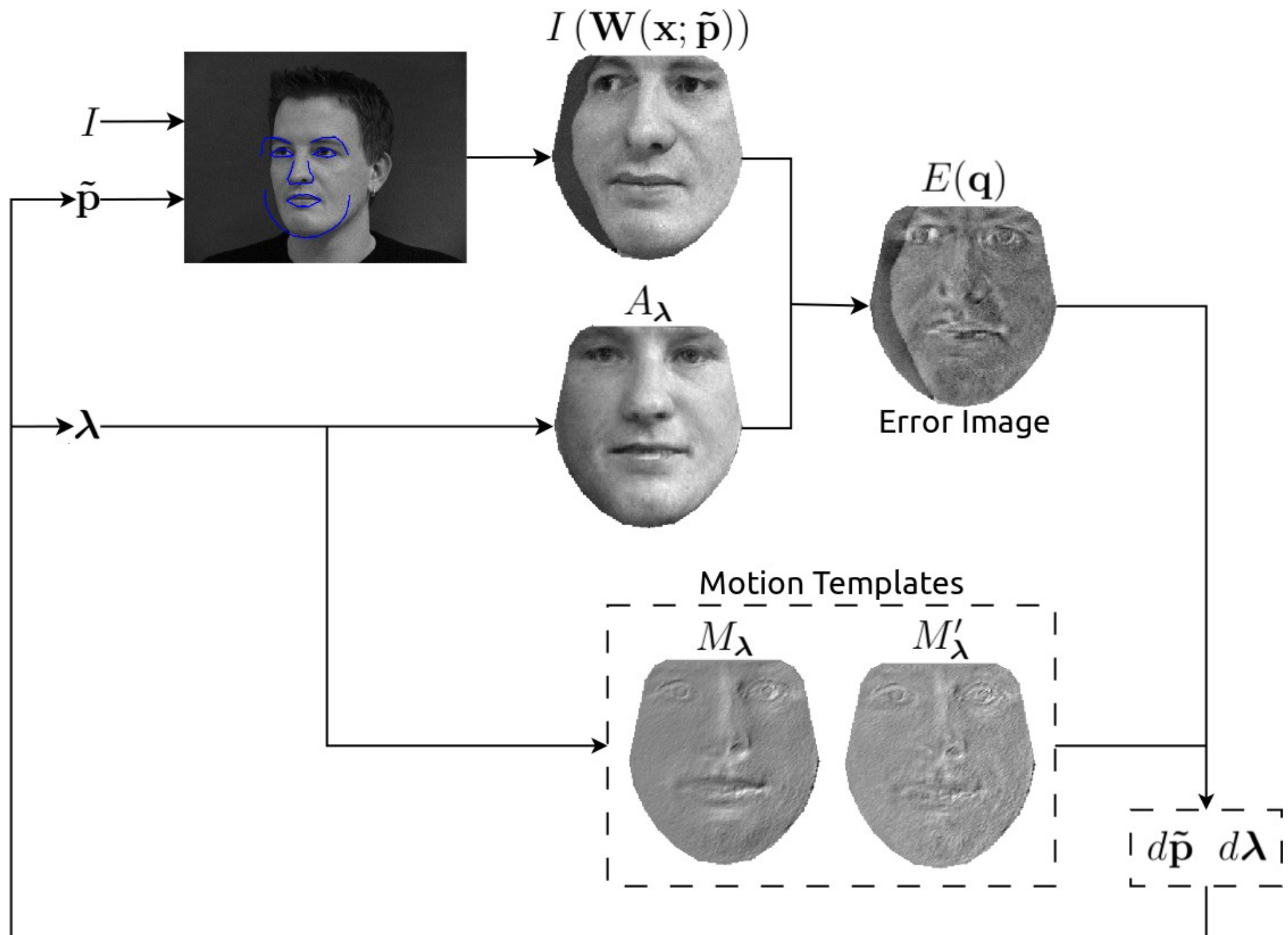

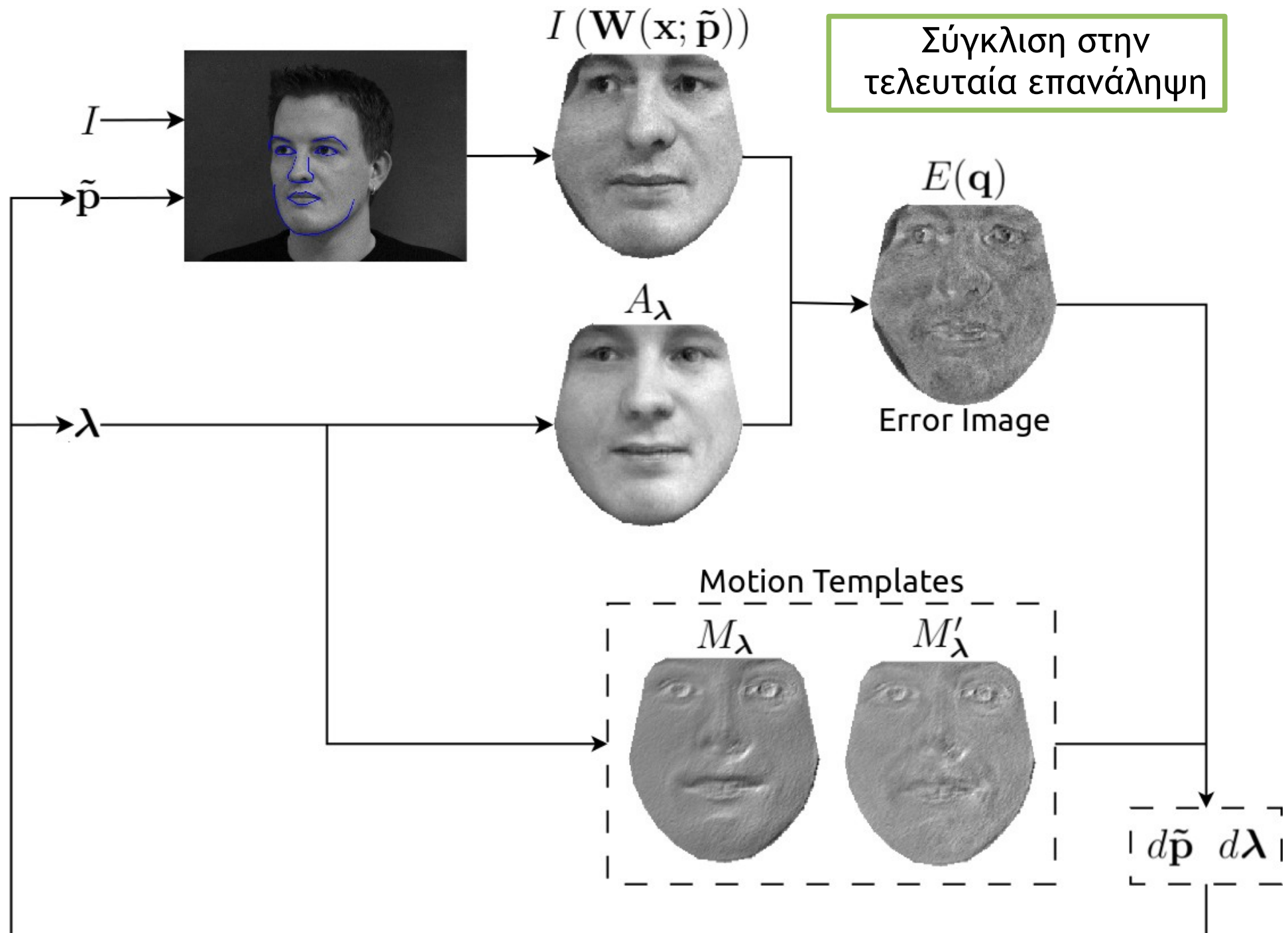

Ταίριασμα Μοντέλου AAM: Προσαρμογή Πίνακα Ταιριάσματος

- Τα **πρότυπα κίνησης (motion templates)** περιγράφουν την αλλαγή στην υφή από την ανανέωση μιας παραμέτρου σχήματος.
- **Γραμμικός συνδυασμός** με βάρη τις παραμέτρους υφής. Αποτελούνται από $n+4$ εικόνες (μία για κάθε παράμετρο σχήματος)

$$M_{\lambda} = M_0 + \sum_{i=1}^r \lambda_i M_i \quad \text{Μέγεθος: } N \times (n + 4)$$

- Τα **project-out motion templates** είναι προβολές στο συμπληρωματικό του υποχώρου που καλύπτεται από τα ιδιοδιανύσματα υφής:

$$M'_{\lambda} = M'_0 + \sum_{i=1}^r \lambda_i M'_i \quad M'_i = P M_i$$

- Υπολογισμός **εκτός του βρόχου επανάληψης (pre-computed)** ως: $M_i(\mathbf{x}) = \left. \frac{\partial A_i(\mathbf{x})}{\partial \mathbf{x}} \frac{\partial \mathbf{W}(\mathbf{x})}{\partial \tilde{\mathbf{p}}} \right|_{\tilde{\mathbf{p}}=0}$

Ταίριασμα Μοντέλου AAM: Προσαρμογή Πίνακα Ταιριάσματος

- Η παράμετρος r είναι η **τάξη του αλγορίθμου**: καθορίζει το πλήθος των m ιδιοδιανυσμάτων υφής που χρησιμοποιούνται.

- Παράμετρος **καθολικής κλίμακας** του μοντέλου AAM: S_{global}

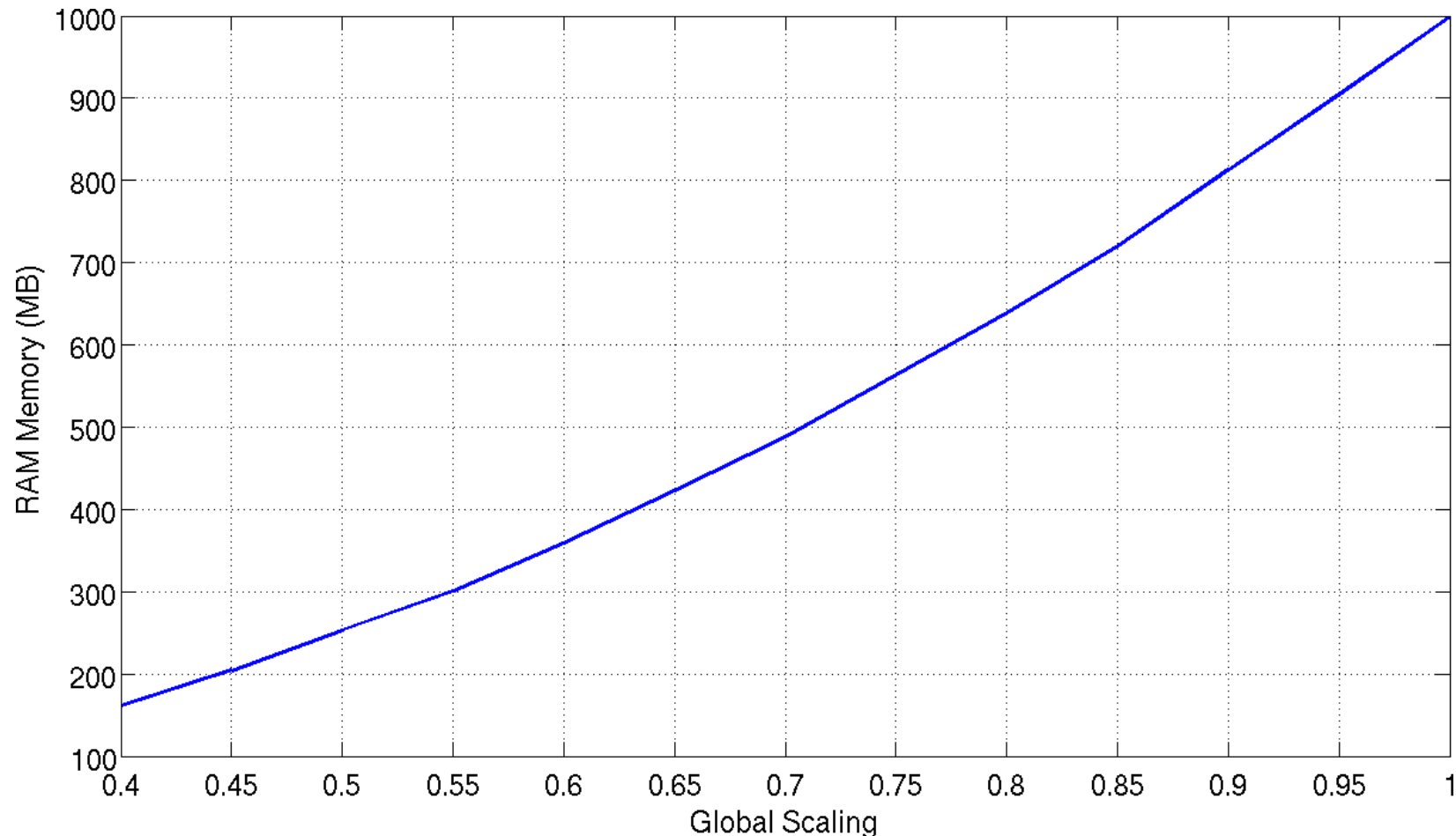
Καθορίζει την ανάλυση του μοντέλου, δηλαδή τον *αριθμό των pixels* N εσωτερικά του μέσου σχήματος προσώπου.

Δεν γίνεται κλιμάκωση στο αρχικό μοντέλο AAM. Εκπαιδεύεται το μοντέλο με *κλιμάκωση στις εικόνες της βάσης δεδομένων*.

Σημαντική παράμετρος για την *ταχύτητα εκτέλεσης* του αλγορίθμου ταιριάσματος και για την *απαιτούμενη μνήμη RAM*.

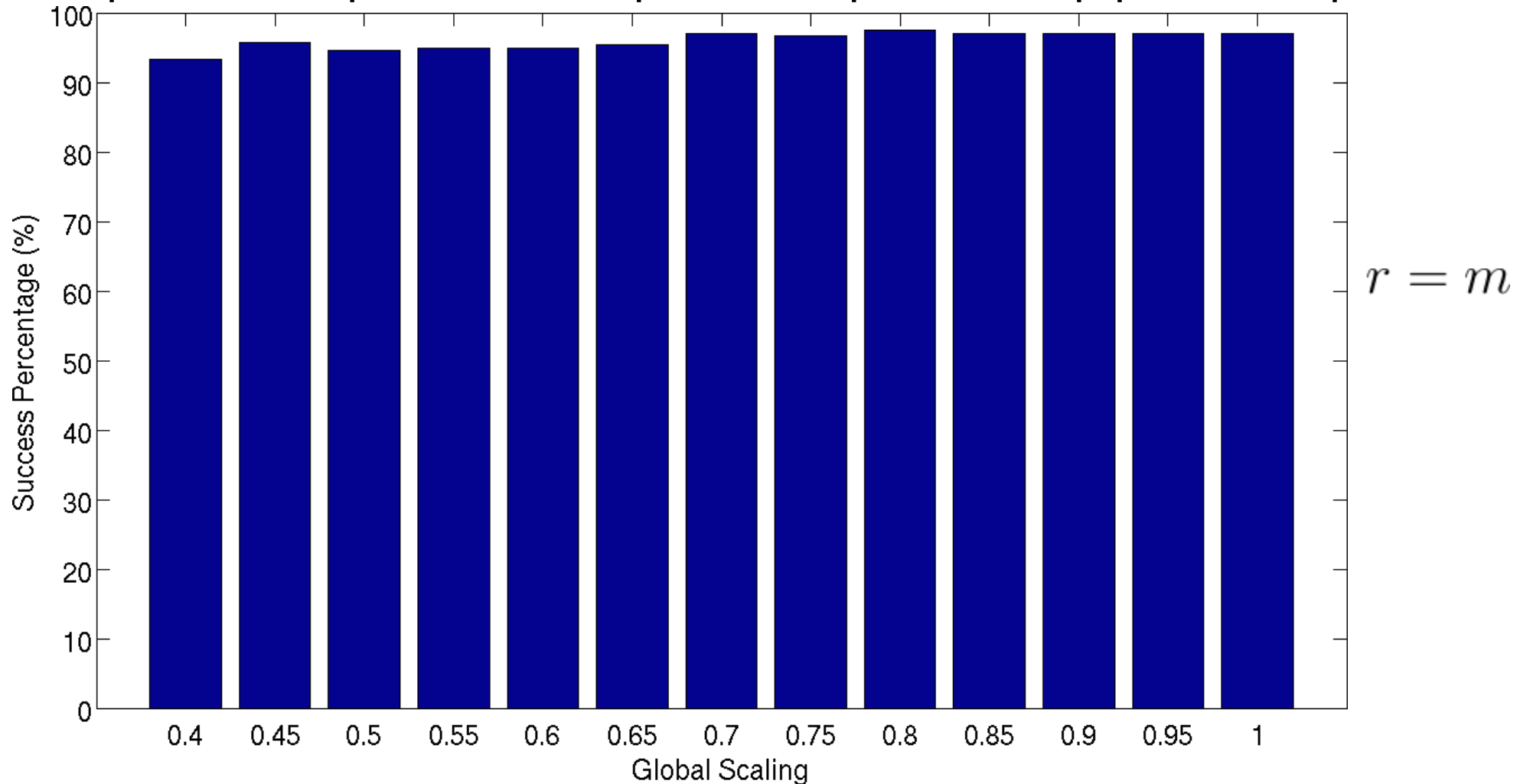
Ταίριασμα Μοντέλου AAM: Προσαρμογή Πίνακα Ταιριάσματος

Μνήμη RAM που απαιτείται για τα μοντέλα AAM και τους πίνακες των motion templates ως προς την παράμετρο καθολικής κλίμακας

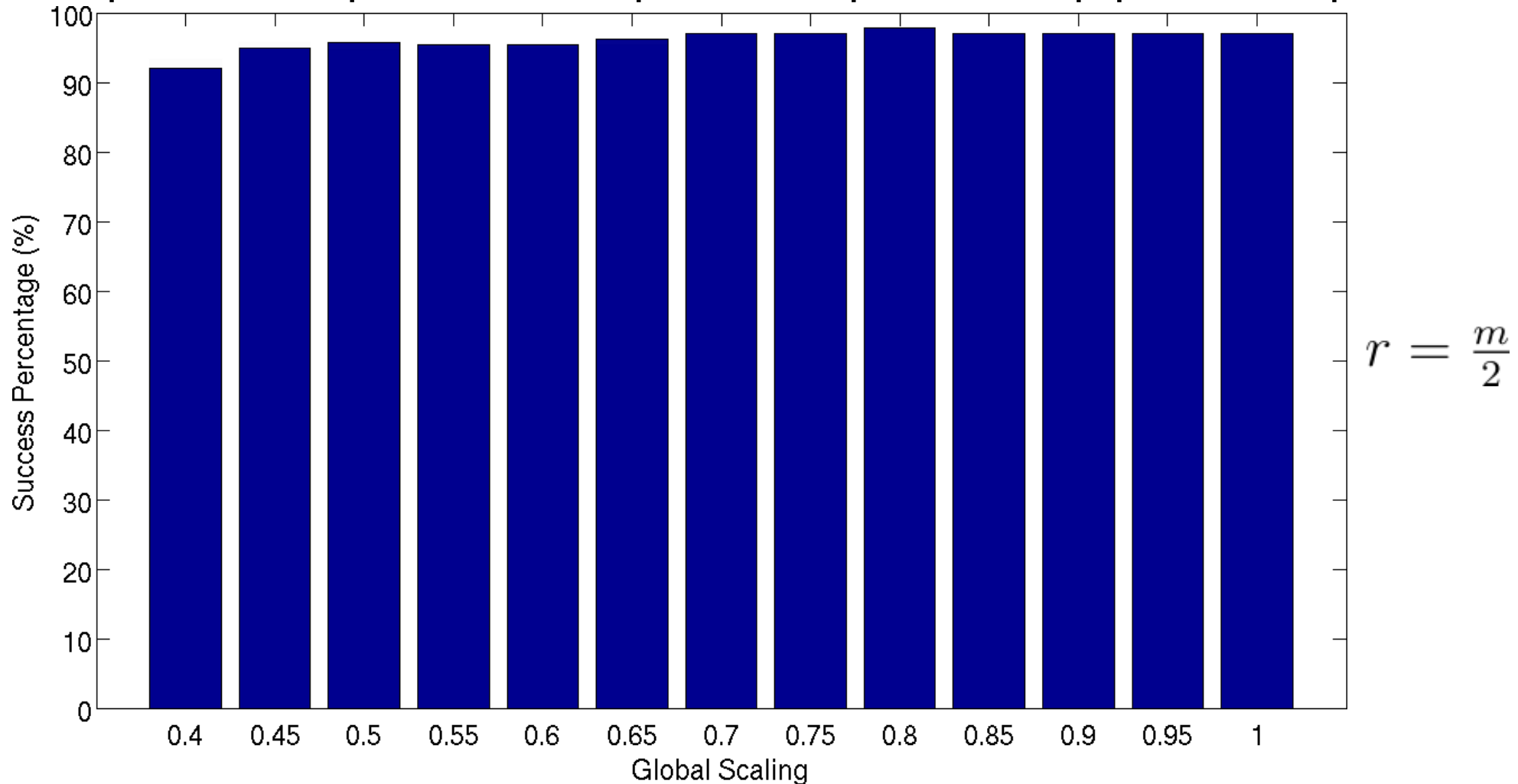
Ταίριασμα Μοντέλου AAM: Ποσοστά Επιτυχίας

Ποσοστά επιτυχίας για διάφορες τιμές της καθολικής κλίμακας στη βάση δεδομένων IMM με εκπαίδευση σε 30 άτομα και δοκιμή σε 10 άτομα.

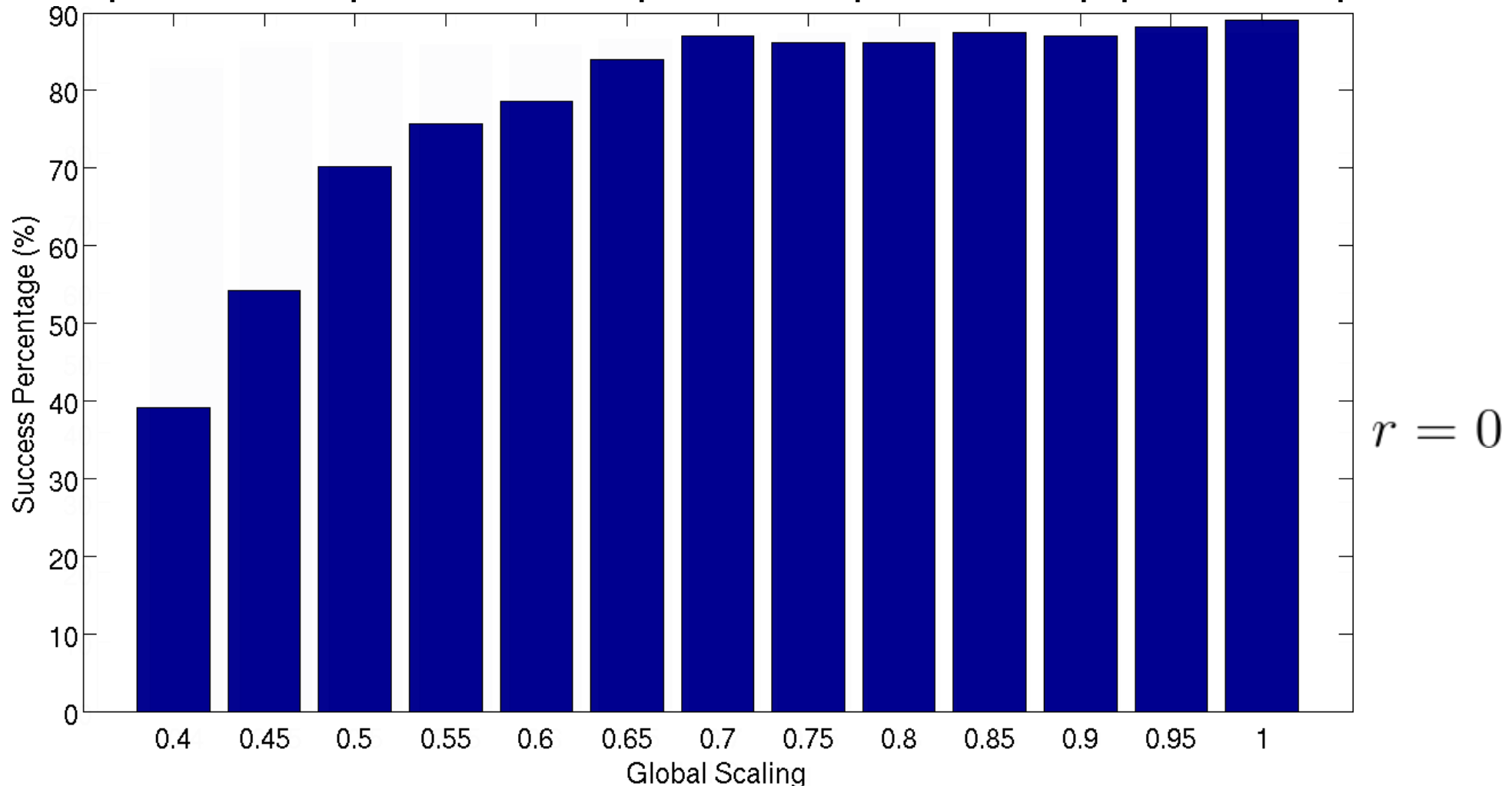
Ταίριασμα Μοντέλου AAM: Ποσοστά Επιτυχίας

Ποσοστά επιτυχίας για διάφορες τιμές της καθολικής κλίμακας στη βάση δεδομένων IMM με εκπαίδευση σε 30 άτομα και δοκιμή σε 10 άτομα.

Ταίριασμα Μοντέλου AAM: Ποσοστά Επιτυχίας

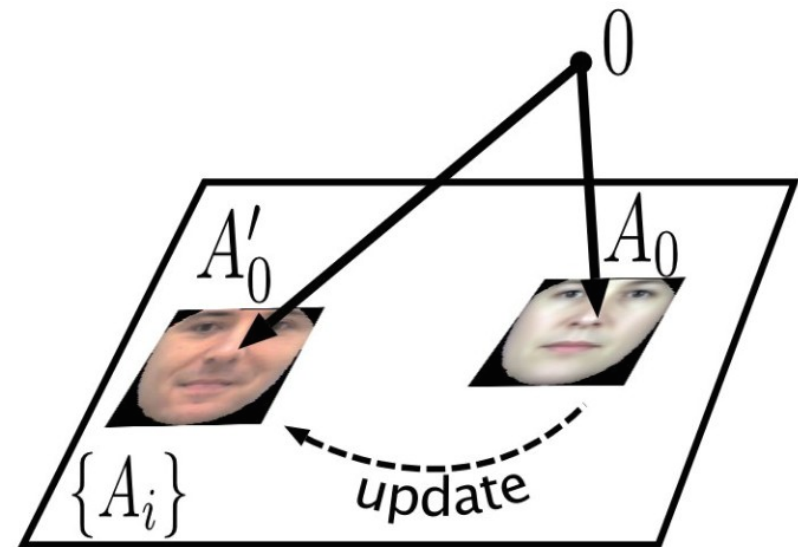
Ποσοστά επιτυχίας για διάφορες τιμές της καθολικής κλίμακας στη βάση δεδομένων IMM με εκπαίδευση σε 30 άτομα και δοκιμή σε 10 άτομα.

Ταίριασμα Μοντέλου AAM: Ανανέωση Μέσης Υφής Προσώπου

- Μέθοδος βελτίωσης των ποσοστών για **χαμηλή τάξη**.
- Ανανεώνει τη μέση υφή του μοντέλου AAM με τα ιδιοδιανύσματα που δεν χρησιμοποιούνται:

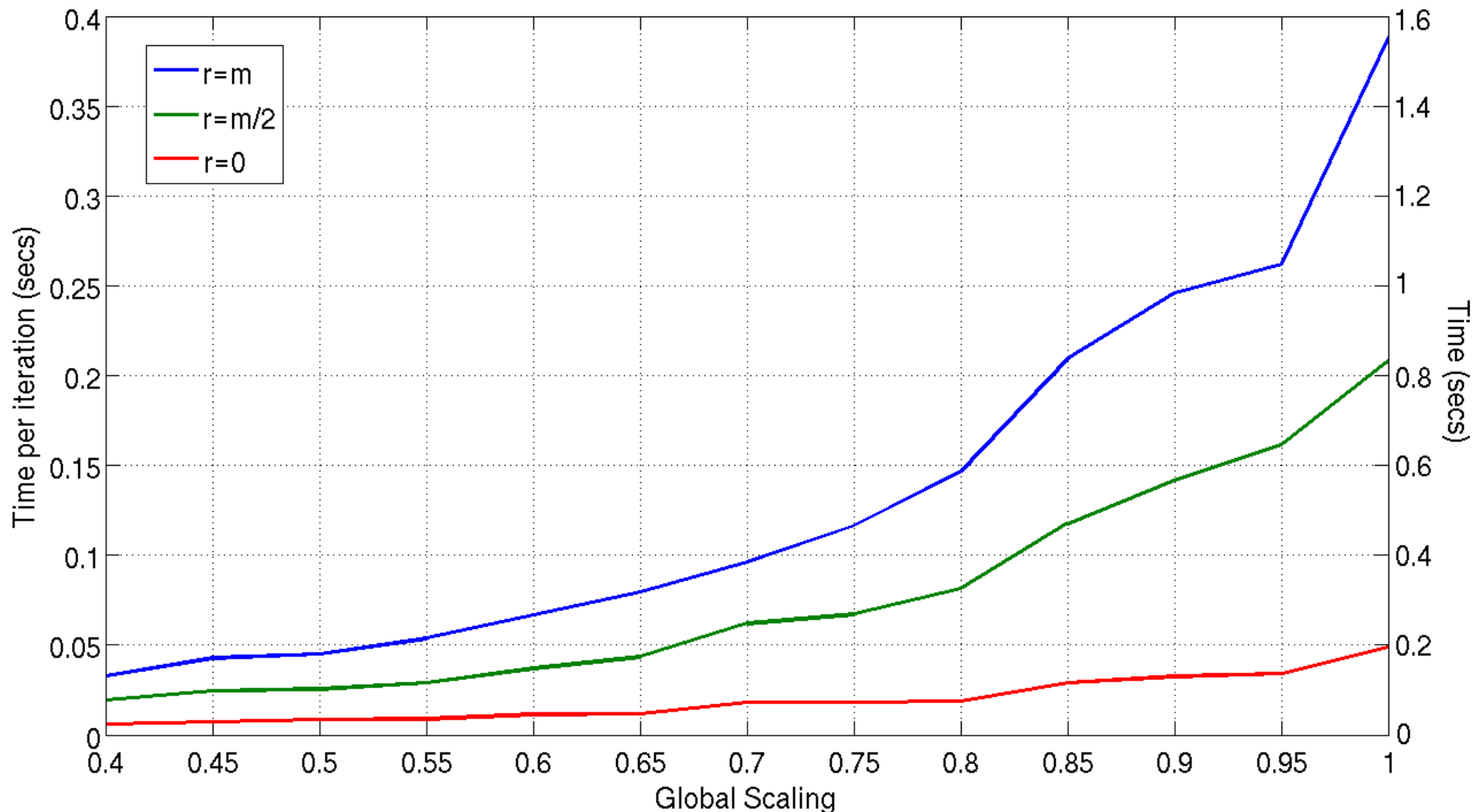
$$A'_0 = A_0 + \sum_{i=r+1}^m \lambda_i A_i$$

- **Περιοδική ανανέωση** μέσου σχήματος προσώπου για ταίριασμα του μοντέλου σε βίντεο (κάθε ~20 frames).
- Ίδια ποσοστά επιτυχίας με *αλγόριθμο πλήρους τάξης*.

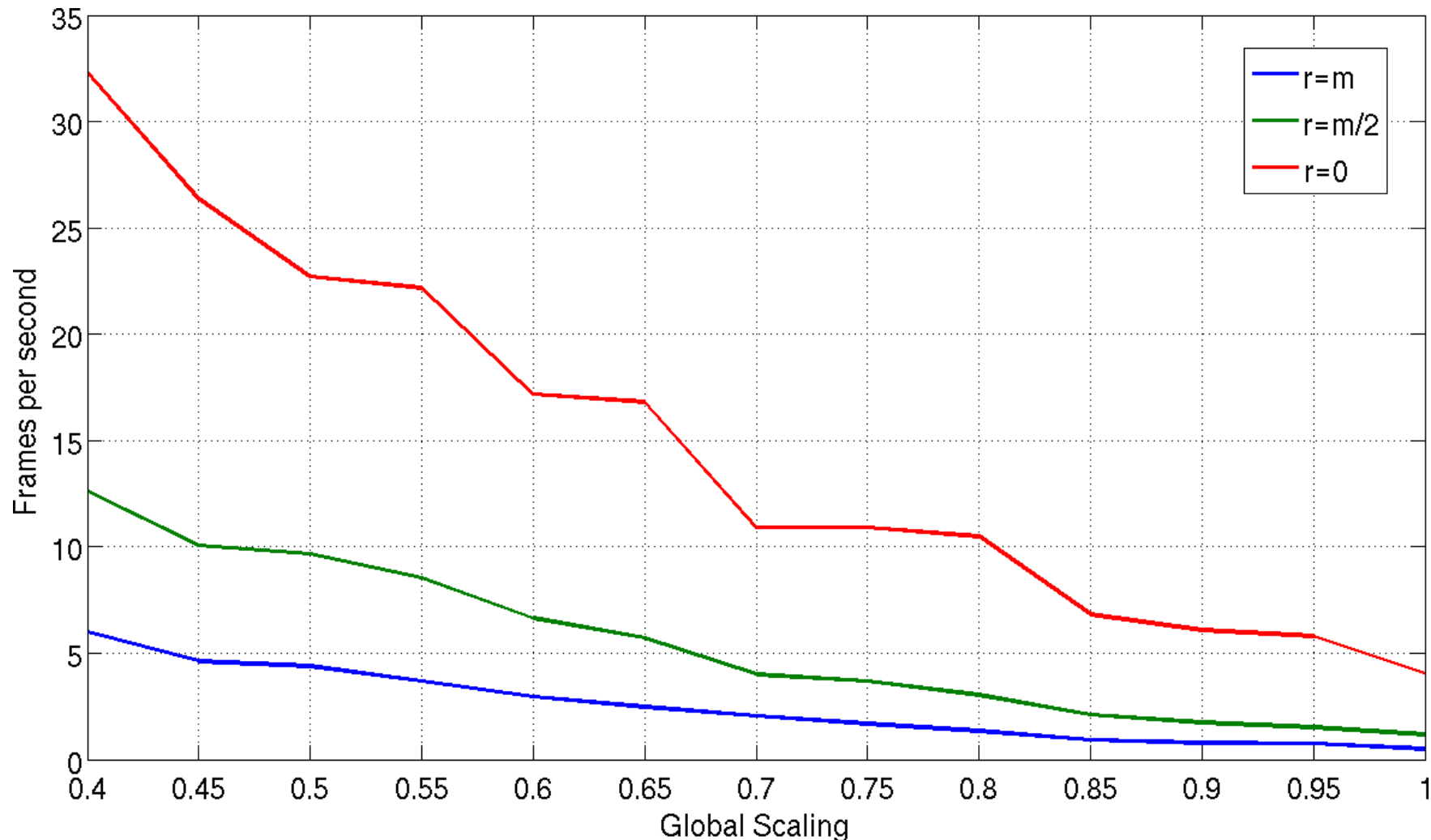
Ταίριασμα Μοντέλου AAM: Χρόνος Εκτέλεσης

Πολυπλοκότητα αλγορίθμου τάξης r : $\mathcal{O}(r^2 n^2 + (n + r)N + n^3)$

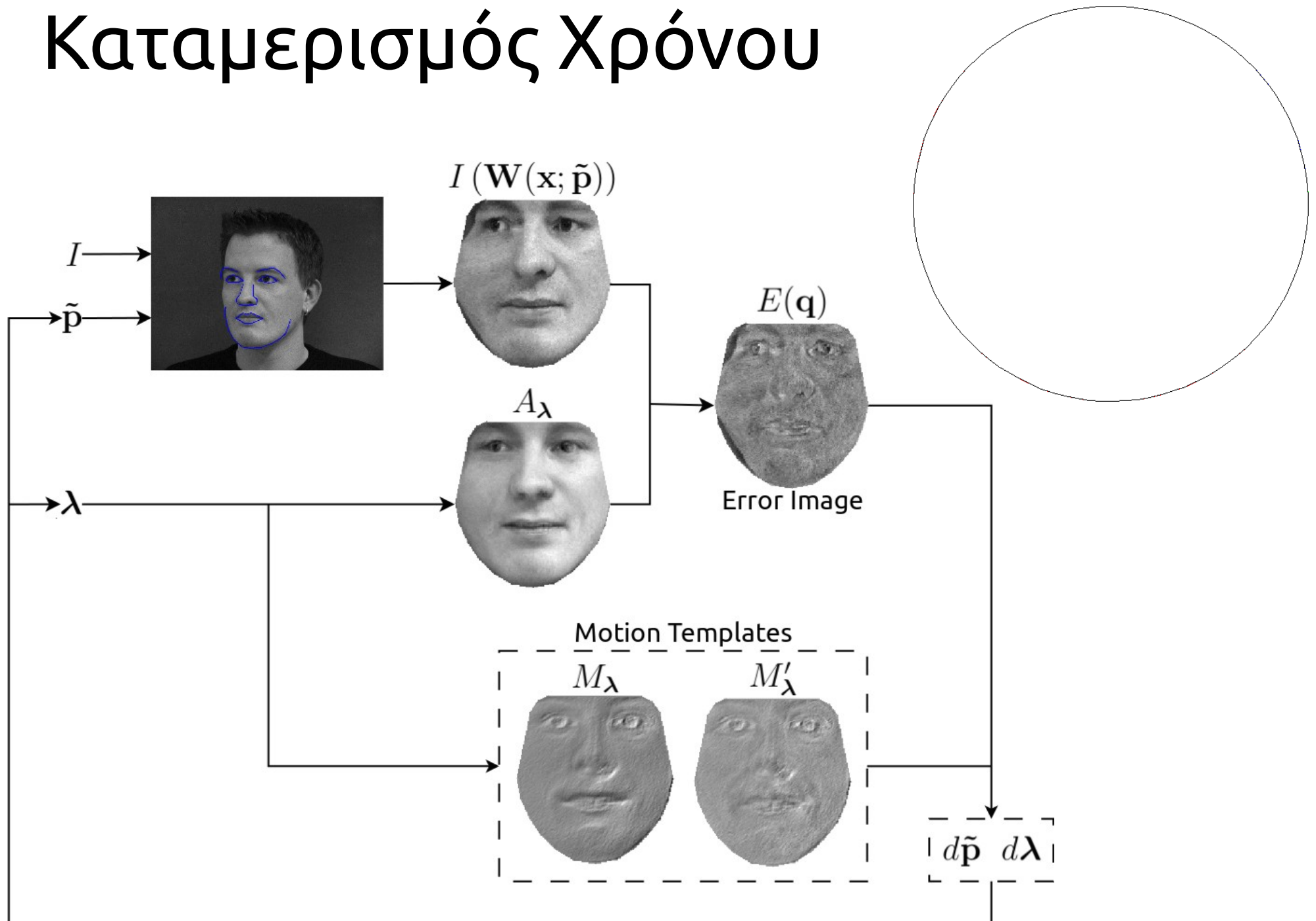

Ταίριασμα Μοντέλου AAM: Χρόνος Εκτέλεσης

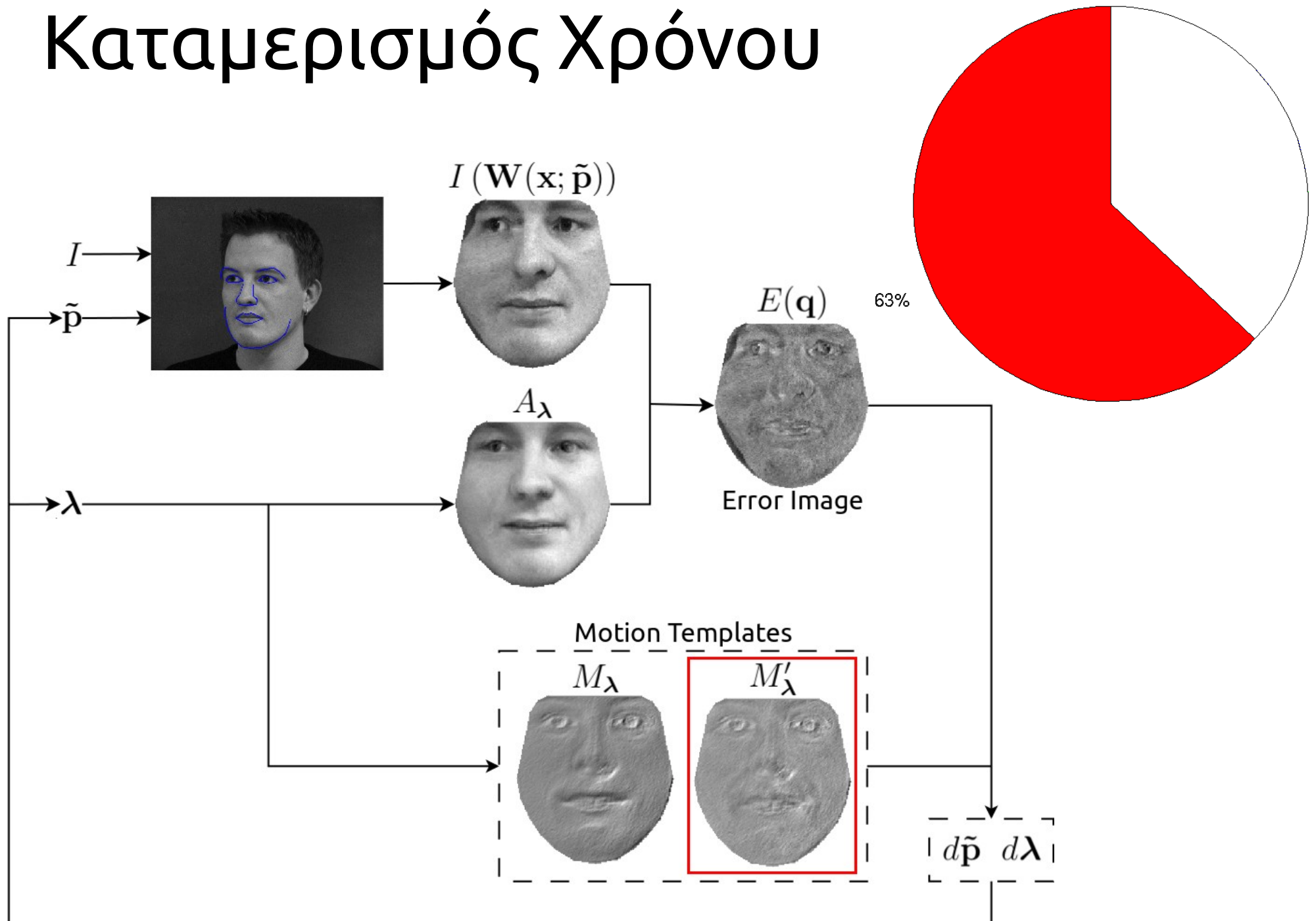
Απαιτούνται $\sim 0.16\text{sec/frame}$ επιπλέον για τη φόρτωση και την απεικόνιση του frame με ανάλυση 640×480 .

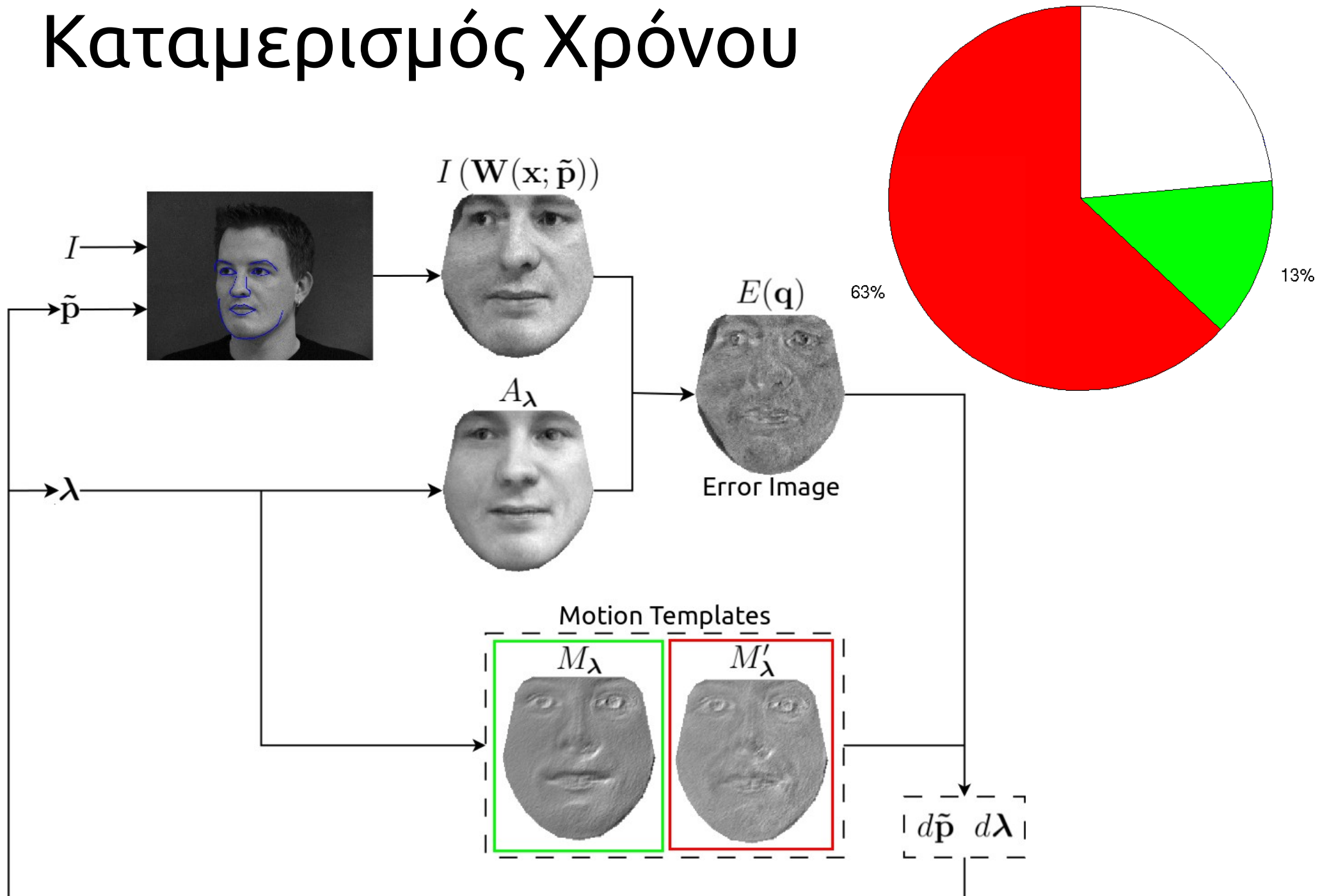
Καταμερισμός Χρόνου

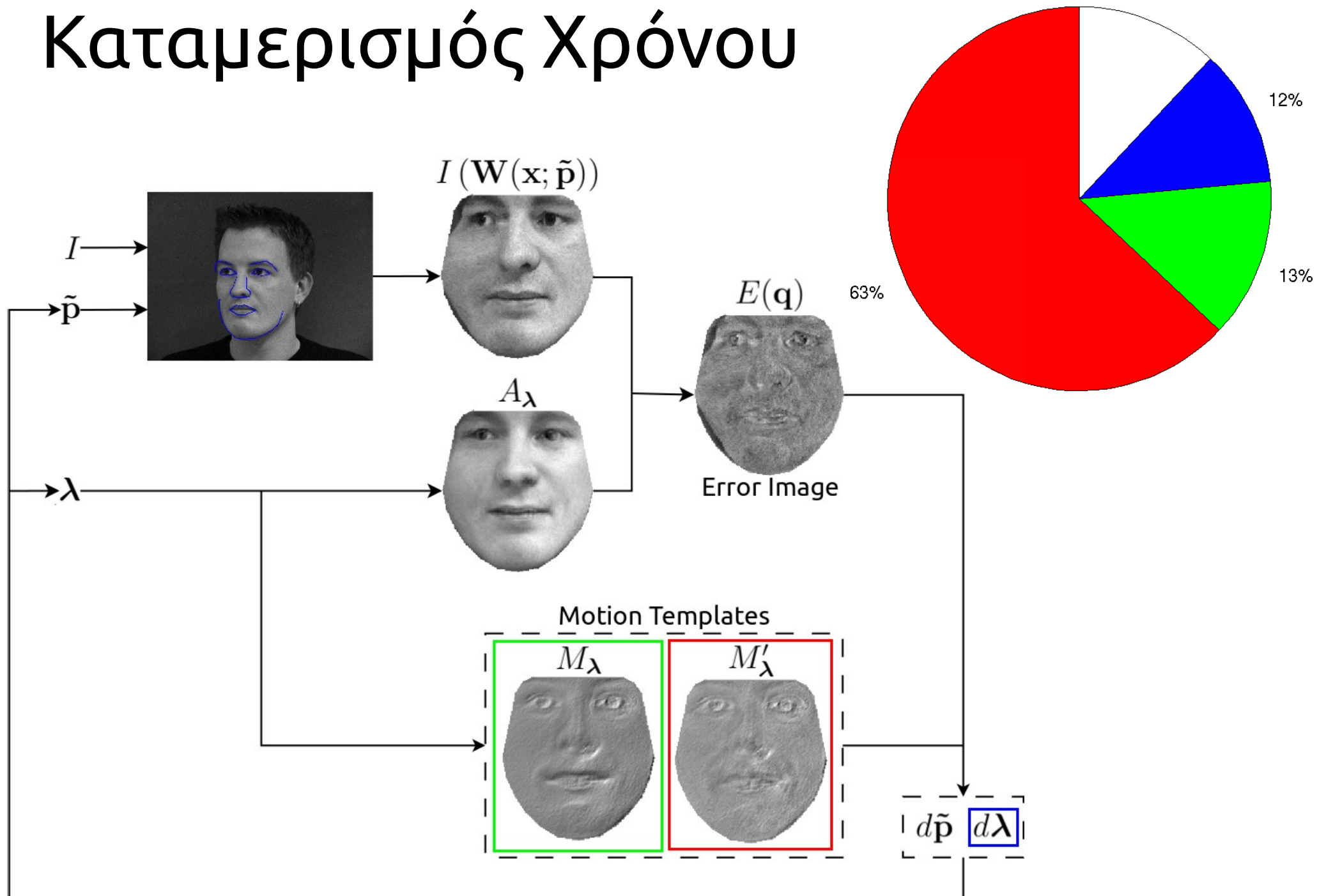
Καταμερισμός Χρόνου

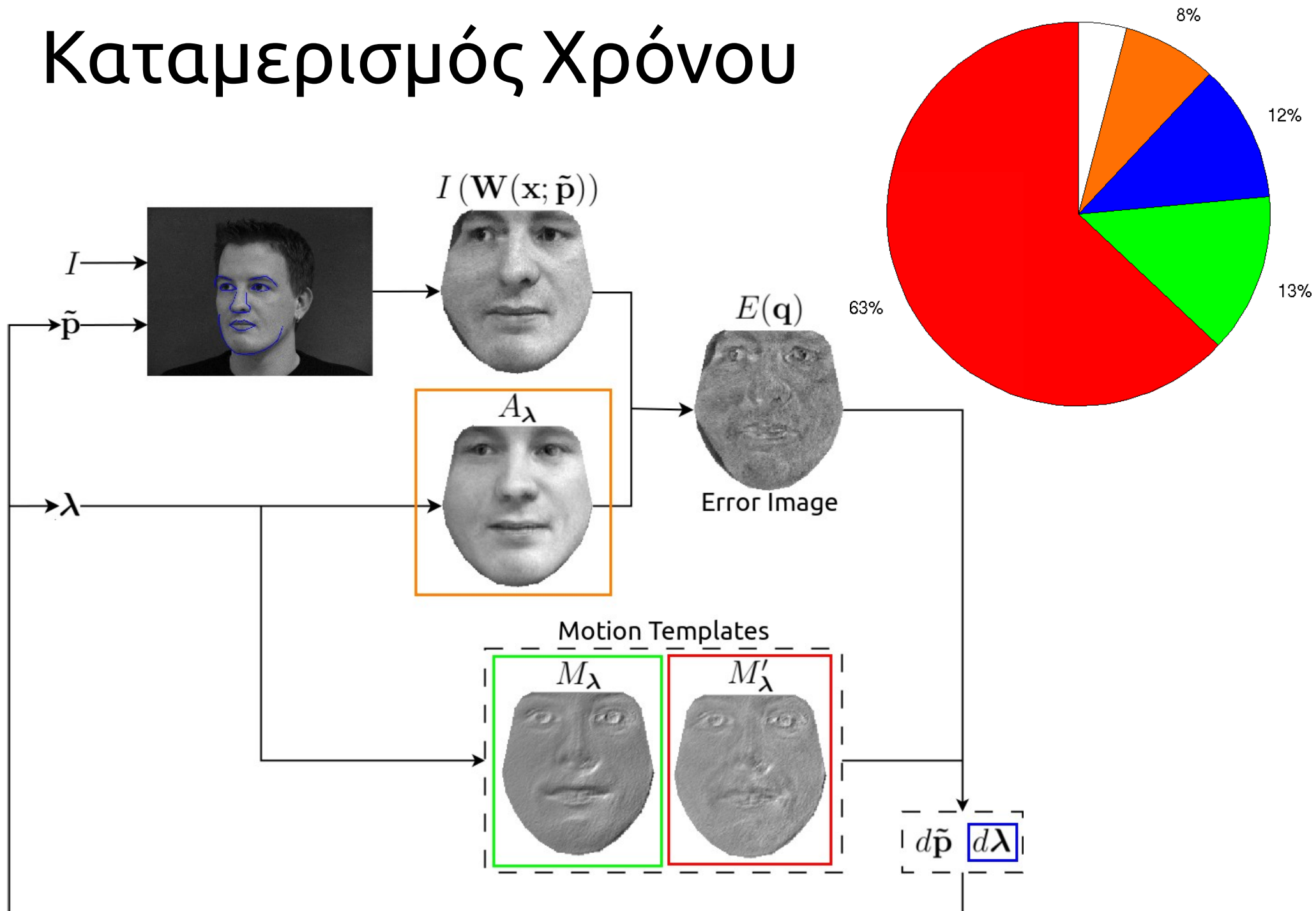
Καταμερισμός Χρόνου

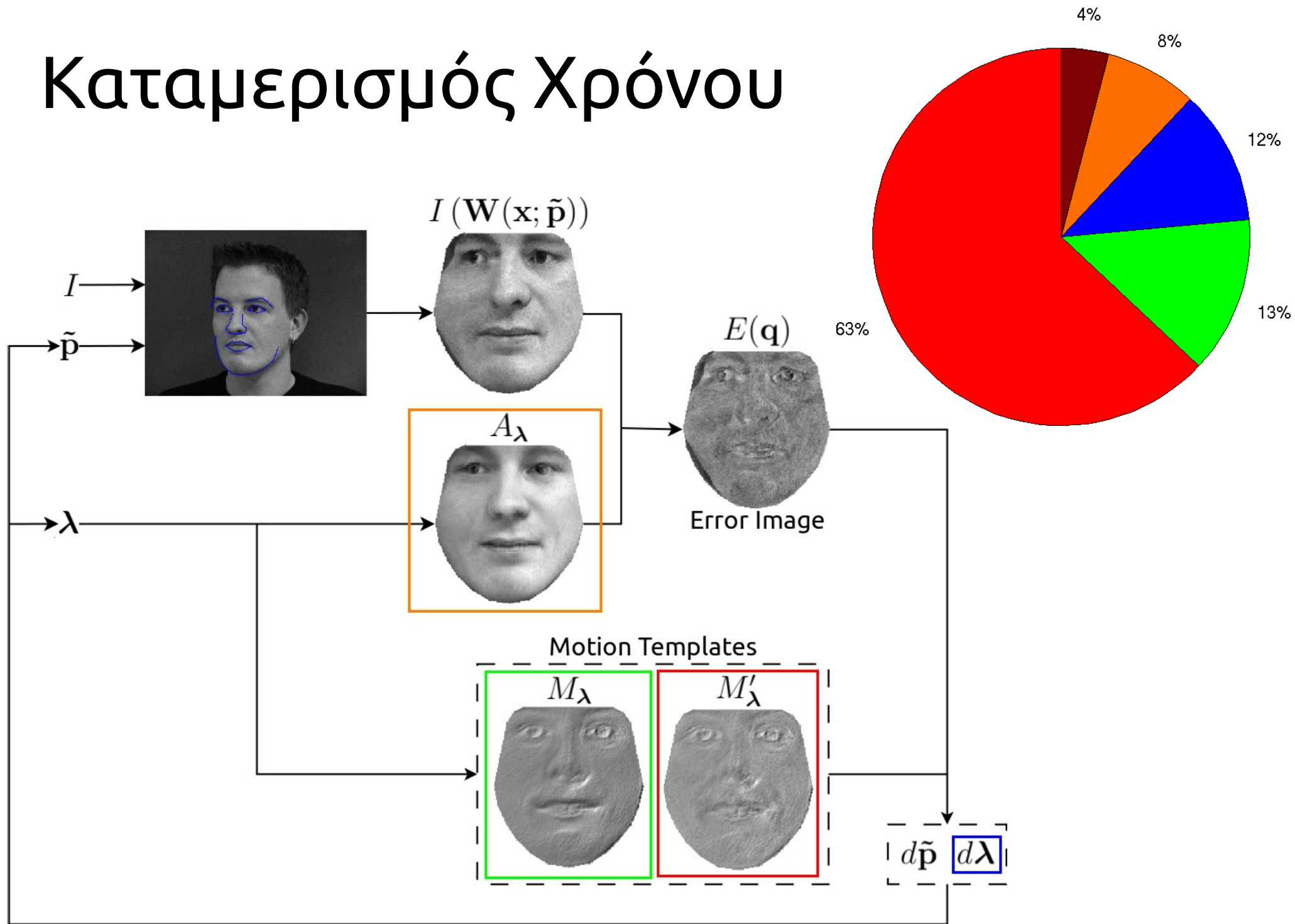
Καταμερισμός Χρόνου

Καταμερισμός Χρόνου

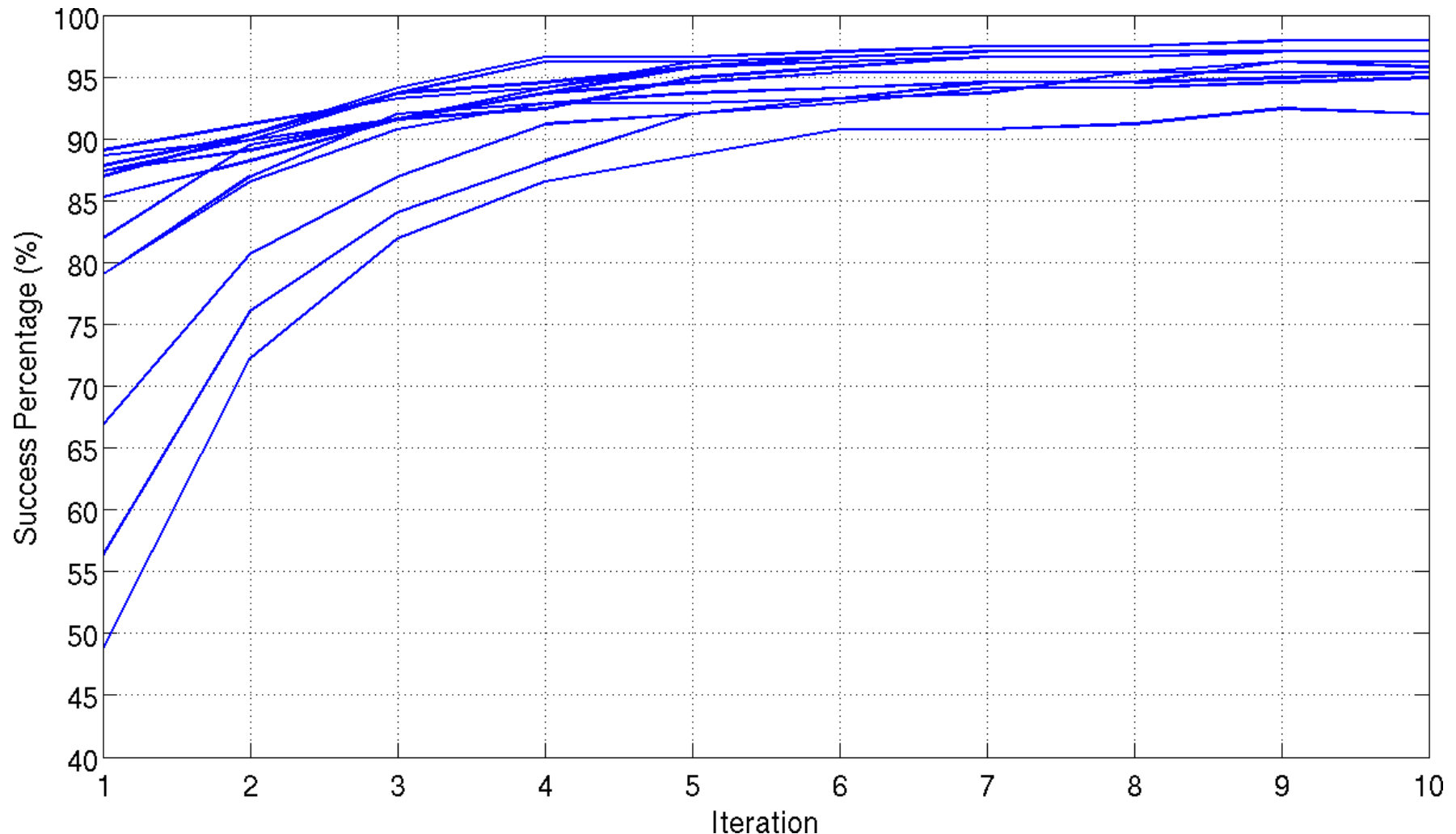

Καταμερισμός Χρόνου

Ταίριασμα Μοντέλου AAM: Παράμετροι Επιλογής

Ο αριθμός επαναλήψεων προκύπτει από δοκιμές:

Ταίριασμα Μοντέλου AAM: Παράμετροι Επιλογής

- **Παράμετροι μοντέλου:**

- (1) Τάξη αλγορίθμου
- (2) Καθολική κλίμακα μοντέλου

- **Παράμετροι αρχικοποίησης:**

- (3) Κατώφλι ανίχνευσης προσώπου
- (4) Κλίμακα αρχικοποίησης: καθορίζει τις αρχικές τιμές των παραμέτρων του μετασχηματισμού ομοιότητας

- **Παράμετροι συνθήκης τερματισμού:**

- (5) Μέγιστος αριθμός επαναλήψεων
- (6) Μέγιστη μετακίνηση των σημείων του μοντέλου σχήματος

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!